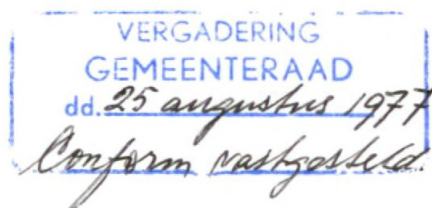


26 [REDACTED] mei 1977.

van de openbare vergadering
van de
gemeenteraad van 's-Hertogenbosch
op donderdag 26 mei 1977
te 19.30 uur.



PUNTEN VAN BEHANDELING

1. Goedkeuring van de notulen van de openbare vergaderingen van de gemeenteraad van 21 december 1976 (nr. 37), 27 januari 1977 (nr. 1), 28 januari 1977 (nr. 2), 3 maart 1977 (nr. 3) en 4 maart 1977 (nr. 4).
2. Ingekomen stukken en mededelingen.
3. Voorstel (Bijlage nr. 93) met betrekking tot het investeringsplan voor de periode 1978 t/m 1982.
4. Voorstel (Bijlage nr. 113) tot het beschikbaarstellen van een krediet voor het uitvoeren van een archeologisch onderzoek rond en op de Markt.
5. Voorstel (Bijlage nr. 92) tot het beschikbaarstellen van een krediet voor de verbetering van de bewegwijzering.
6. Voorstel (Bijlage nr. 106) tot het opstellen van een educatief plan/programma van activiteiten voor de jaren 1977 e.v.
7. Voorstel (Bijlage nr. 102) tot het vaststellen van enige besluiten tot wijziging van de gemeentebegrotingen voor de dienstjaren 1976 en 1977.
8. Voorstel (Bijlage nr. 94) tot beschikbaarstelling van een krediet voor de reconstructie van het kruispunt Gordelweg/Jacob van Maerlantstraat.
9. Voorstel (Bijlage nr. 118) tot het beschikbaarstellen van een krediet voor de reconstructie van de Boombrug.
10. Voorstel (Bijlage nr. 116) tot het beschikbaarstellen van een krediet voor de renovatie van het park „de Vlacie” in Engelen.
11. Voorstel (Bijlage nr. 115) tot het beschikbaarstellen van een krediet voor het aanleggen van de detailontsluiting van het bedrijfsterrein „De Vutter”.
12. Voorstel (Bijlage nr. 107) tot het beschikbaarstellen van een krediet voor de reconstructie van de riolering en herbestrating in de Van Paeschenstraat, Eikendonkplein en de parallelweg van de Maastrichtseweg (het gedeelte tussen de Willem Deckersstraat en de Van Paeschenstraat).
13. Voorstel (Bijlage nr. 108) tot het beschikbaarstellen van een krediet ten behoeve van de aanleg van het hoofdriool in Maaspoort (het gedeelte van de Balkweg naar het geplande rioolgemaal).
14. Voorstel (Bijlage nr. 111) tot het beschikbaarstellen van een krediet voor het opknappen van en de aanleg van speel- en groenvoorzieningen op het terreintje aan de Pieter Borstraat e.o.
15. Voorstel (Bijlage nr. 114) tot het beschikbaarstellen van een krediet voor de verbouwing van het voormalig gemeentehuis te Empel t.b.v. het Wit-Gele Kruis.
16. Voorstel (Bijlage nr. 97) tot het verlenen van kredieten ten behoeve van het wagenpark van de gemeentelijke vervoers- en reinigingsdienst.
17. Voorstel (Bijlage nr. 103) tot het verlenen van subsidie in de restauratiekosten van het zogenaamde „Altaar van Heeswijk”.
18. Voorstel (Bijlage nr. 95) tot inwilliging van verzoeken om medewerking ex artikel 50 der Kleuteronderwijswet en artikel 72 der Lager-onderwijswet 1920 voor de stichting van scholen in het oostelijk deel van Noord.
19. Voorstel (Bijlage nr. 101) tot het verlenen van medewerking ex artikel 50 der Kleuteronderwijswet, artikel 72 der Lager-onderwijswet 1920 en artikel 183 van het Besluit buitengewoon onderwijs 1967 juncto artikel 72 der Lager-onderwijswet 1920.
20. Voorstel (Bijlage nr. 104) tot beschikbaarstelling van een krediet voor de bouw van een gymnastieklokaal aan de Donksedreef.
21. Voorstel (Bijlage nr. 105) tot beschikbaarstelling van kredieten voor de aankoop en plaatsing c.q. de verplaatsing van mobiele lokalen ten behoeve van het gewoon lager- en kleuteronderwijs.
22. Voorstel (Bijlage nr. 120) tot overplaatsing van twee noodlokalen te Empel naar de Koninklijke Akademie voor Kunst en Vormgeving, Petelaarseweg 2.
23. Voorstel (Bijlage nr. 121) tot voorlopige vaststelling over 1974 van de bedragen, als bedoeld in artikel 88 der Wet op het voortgezet onderwijs ten behoeve van het Stedelijk Gymnasium.
24. Voorstel (Bijlage nr. 122) tot voorlopige vaststelling over 1975 van de bedragen, als bedoeld in artikel 88 der Wet op het voortgezet onderwijs ten behoeve van het Stedelijk Gymnasium.
25. Voorstel (Bijlage nr. 91) tot achtste wijziging van het Algemeen Ambtenarenreglement Godshuizen.

26. Voorstel (Bijlage nr. 99) tot het deelnemen aan de gemeenschappelijke regeling centraal instituut vorming en opleiding bestuursdienst.
27. Voorstel (Bijlage nr. 96) tot vaststelling van een verordening op de heffing en invordering van schoolgeld voor het volgen van onderwijs aan de Stedelijke Muziekschool in de gemeente 's-Hertogenbosch.
28. Voorstel (Bijlage nr. 100) tot deelname aan de jeugdtandverzorgingsdienst van het Stadsgewest 's-Hertogenbosch.
29. Voorstel (Bijlage nr. 123) inzake het instellen van een Overlegorgaan voor de Binnenstad.
30. Voorstel (Bijlage nr. 109) tot het opnieuw vaststellen van een voorbereidingsbesluit als bedoeld in artikel 21 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening voor het gebied behorende tot de kom van Empel.
31. Voorstel (Bijlage nr. 112) tot niet-ontvankelijkverklaring beroepschrift van mr. N.S.J. Koeman van Stibbe, Blaisse & de Jong, advocaten gevestigd te Amsterdam tegen de aanschrijving van burgemeester en wethouders tot beëindiging huidig gebruik van het pand Pharmaciestraat/hoek Randstraat.
32. Voorstel (Bijlage nr. 110) tot aankoop van grond met daaropstaande opstallen, gelegen aan de Deken Pompenstraat, van J. van Lith, alhier.
33. Voorstel (Bijlage nr. 89) tot wijziging van de straatnaam voor een gedeelte van de St. Teunislaan.
34. Voorstel (Bijlage nr. 90) tot vaststellen van een straatnaam in de Aawijk (Grevelingen).
35. Voorstel (Bijlage nr. 98) tot aanvaarding van schenkingen.
36. Voorstel (Bijlage nr. 117) tot benoeming van leden van de raadscommissies.
37. Voorstel (Bijlage nr. 119) tot het benoemen van twee leden van het bestuur van de „Stichting Exploitatie Kunstijsbaan 's-Hertogenbosch'".
38. Verzoek van het raadslid de heer P. Masselink tot het houden van een interpellatie over het huisvuiltransport.

T e g e n w o o r d i g :

V o o r z i t t e r : mr. G. M. J. W. van de Ven, burgemeester.

W e t h o u d e r s : A. J. C. Wagemakers, mr. H. Th. M. Lauxstermann, mr. G. D. H. Verkuijlen, J. W. A. van Beers en A. H. A. Lensen.

L e d e n : W. M. van Heumen, J. M. van Engelen, F. H. J. M. van den Eerenbeemt, ir. J. L. van Oost, mevrouw E. Hoes-de Winter, J. V. Wijnker, ir. O. van Roggen, J. J. C. M. van Beek, D. J. Kaasjager, H. M. van Uden, P. H. A. M. Masselink, H. H. Wijnhoven, A. J. Aarts, L. T. Pigmans, mevrouw M. C. Ploegmakers-Aarts, mevrouw A. M. C. L. Wijffels-Bartels, J. G. Ras, A. H. Kagie, mevrouw J. F. M. Einmahl-van der Beek, G. M. Sluijter, M. J. Tunders, M. T. de Jager, P. H. Maring, J. E. J. M. Kleijne, L. A. M. Neefs, Th. G. Beekmans, W. H. M. van Rooij en J. J. N. C. de Lig.

S e c r e t a r i s : R. M. van Hezewijk, gemeentesecretaris.

A f w e z i g : G. A. Moerings, ir. A. L. Becker, W. L. M. Kruse en J. W. E. Peijnenburg.

D e v o o r z i t t e r opent de vergadering met gebed en spreekt daarna als volgt:

Dames en heren. Ik heet u hartelijk welkom in deze vergadering. Ik deel u mede dat de heer Moerings wegens familie-omstandigheden verhinderd is. Ook de heer Becker zal vanavond niet aanwezig zijn, wat ook geldt voor de heer Kruse die ziek is. De heer Peijnenburg zal in verband met zakelijke aangelegenheden niet of later komen.

Op uw tafels vindt u een verbeterd exemplaar van bijlage no. 103 met brief aangaande de restauratie van het Altaar van Heeswijk. Voorts treft u aan een brief met de brochure „Zorg voor de Stad” van de N.V. Koninklijke Bijenkorf Beheer, de K.B.B.

Graag wens ik wethouder Lauxstermann nog geluk met zijn verkiezing tot lid van de Tweede Kamer der Staten Generaal. Uiteraard zal ik daar nog nader op terugkomen.

Ik verzoek vervolgens uw raad een ogenblik te gaan staan ter herdenking van het oud-raadslid mejuffrouw Tilman. Op 8 mei jongstleden is op 84-jarige leeftijd overleden een oud-lid van deze raad en tegelijkertijd een markante figuur in het Bossche gemeenschapsleven, namelijk mejuffrouw A. A. M. J. Tilman. Mejuffrouw Tilman bezat verschillende verpleegstersdiploma's en zij was bestuurslid van vele charitatieve en sociale verenigingen, waaronder het Wit-Gele Kruis, het Rode Kruis, de Centrale Vereniging Gezinsvoogdij en Patronage, Woonwagenliefdewerk, missieverenigingen en de Vereniging van Nationale Bedevaarten. Van 1935 tot 1962 was zij lid van deze gemeenteraad. In het bijzonder ging hierbij haar aandacht uit naar de sociale en maatschappelijke werkzaamheden, verbonden aan de functie van raadslid. In 1938 werd zij lid van het bestuur van de Godshuizen, dat toen nog „college van regenten” heette, welke functie zij bijna dertig jaar heeft bekleed. Vijftien jaar later, in 1953, werd zij hiervan presidente, wat zij 12½ jaar is geweest. Mejuffrouw Tilman heeft zich met inzet van haar hele persoon aan deze functie gegeven en zij deed dit stijlvol en bezield met een grote liefde voor de caritas. Zij had een grote en oprechte belangstelling voor alles wat zich bij de vele instellingen van de Godshuizen voltrok. Ook na haar afscheid als presidente bleef zij het wel en wee van al deze instellingen met grote belangstelling volgen. Vele onderscheidingen vielen haar te beurt. Zij kreeg een Pauselijke onderscheiding ter gelegenheid van de vijftigste nationale bedevaart naar Lourdes. Bij deze bedevaarten was zij niet alleen als bestuurslid betrokken, maar zij zette zich ook als ziekenverzorgster in. In 1956 werd zij benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau. Voorts kreeg zij het Kruis van Verdienste van het Nederlandse Rode Kruis, de Medaille de la Reine Elizabeth de la Croix Rouge, de Medaille de la Reconnaissance Française en de Bronzen Watersnoodmedaille-1926.

Bij gelegenheid van haar zeventigste verjaardag in 1963 eerde de gemeente 's-Hertogenbosch haar met de sociale penning van de stad welke wordt toegekend aan personen die zich op sociaal gebied verdienstelijk hebben onderscheiden of, zoals de inscriptie luidt: „wier hart en hand goed deed”. Mejuffrouw Tilman heeft tot na haar zeventigste jaar rusteloos geijverd voor de mens in nood. Na haar afscheid als presidente van de Godshuizen viel de vergetelheid over haar en dwongen de kwalen van de ouderdom haar geleidelijk tot nonactiviteit. We mogen aannemen dat dit gedwongen nietsdoen voor deze zo actieve figuur een zware beproeving heeft betekend. Bij haar heengaan eren wij haar, omdat zij zich haar leven lang met inzet van alle krachten en van haar grote gaven toegewijd heeft ingezet. Wij herdenken deze grote Bossche figuur met groot respect, in de hoop dat deze vrouw die rusteloos heeft gewerkt tot het niet langer kon, thans de eeuwige rust mag hebben gevonden.

Ik verzoek u enige ogenblikken stilte in acht te nemen.

1. Goedkeuring van de notulen van de openbare vergaderingen van de gemeenteraad van 21 december 1976 (nr. 37), 27 januari 1977 (nr. 1), 28 januari 1977 (nr. 2), 3 maart 1977 (nr. 3) en 4 maart 1977 (nr. 4).

De heer V a n R o g g e n : Mijnheer de voorzitter. Op bladzijde 13, de onderste regel, van de notulen van 21 december 1976 praat ik over de situering, maar ik bedoelde daar het woord „aansluiting” te gebruiken.

Op bladzijde 14 van diezelfde notulen moeten in de zestiende regel na de woorden, „maar daarnaast” de woorden „aan de oostzijde” worden toegevoegd, omdat het anders niet begrijpelijk is.

Mevrouw P l o e g m a k e r s - A a r t s : Mijnheer de voorzitter. Halverwege pagina 26 van de notulen van 27 januari 1977 spreekt de heer Van Beers over een pleidooi dat door mevrouw Ploegmakers en de heer De Ligt zou zijn gehouden, maar inplaats van „mevrouw Ploegmakers” dient daar „mevrouw Wijffels” te staan.

De heer wethouder V a n B e e r s : Dat pleit niet voor mijn waarnemingsvermogen!

De heer V a n R o g g e n : Mijnheer de voorzitter. De notulen van 3 maart 1977 hebben wij nog niet ontvangen, maar de notulen nr. 37 hebben wij tweemaal ontvangen.

De v o o r z i t t e r : Wij zullen dan de goedkeuring van de notulen van 3 maart tot de volgende maand aanhouden.

Zonder hoofdelijke stemming worden vervolgens de notulen van de vergaderingen van 21 december 1976 en 27 januari 1977 met inachtneming van de aangebrachte wijzigingen vastgesteld.

Zonder hoofdelijke stemming wordt besloten de vaststelling van de notulen van de vergadering van 3 maart 1977 aan te houden.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden de notulen van de vergaderingen van 28 januari 1977 en 4 maart 1977 ongewijzigd vastgesteld.

2. Ingekomen stukken en mededelingen.

1. Stukken welke behoren tot de bevoegdheid van de raad:

1. Een bezwaarschrift tegen de beschikking ingevolge de Verordening geldelijke steun voor Verhuis- en herinrichtingskosten.

Burgemeester en wethouders stellen uw raad voor gehoord de commissie Volkshuisvesting dit stuk te beantwoorden conform het ter visie gelegde concept-schrijven.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt overeenkomstig het voorstel van burgemeester en wethouders besloten.

2. Beschikking van de minister van Onderwijs en Wetenschappen d.d. 26 april 1977 tot vaststelling van het bedrag per leerling voor de school voor gewoon lager onderwijs Jacob van Maerlantstraat 2.
3. Beschikking van de minister van Onderwijs en Wetenschappen d.d. 13 mei 1977 tot vaststelling van het bedrag per leerling over 1975 voor de school voor gewoon lager onderwijs, Liviusstraat 4.
4. Beschikking van de minister van Onderwijs en Wetenschappen d.d. 13 mei 1977 tot vaststelling van het bedrag per leerling voor de school voor gewoon lager onderwijs, Waalstraat 30, over 1975.
5. Beschikking van de minister van Onderwijs en Wetenschappen d.d. 13 mei 1977 tot vaststelling van het bedrag per leerling over 1975 voor de school voor gewoon lager onderwijs, Waalstraat 38.

Burgemeester en wethouders stellen u voor, gehoord de Onderwijscommissie, tegen de onder 2 tot en met 5 vermelde beschikkingen niet in beroep te gaan.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt overeenkomstig het voorstel van burgemeester en wethouders besloten.

6. Brief van het Bestuur van de Godshuizen waarbij ter goedkeuring wordt toegezonden de rekening van het Rooms Armenweeshuis over het jaar 1975.

Burgemeester en wethouders stellen u voor, gehoord de commissie Godshuizen, deze rekening goed te keuren.

De V o o r z i t t e r : Ten onrechte is bij dit punt vermeld dat ons een brief van het bestuur van de Godshuizen heeft bereikt, want het is een brief van het Rooms Armenweeshuis.

De heer V a n R o o i j : Mijnheer de voorzitter. Graag wil ik bij dit punt een persoonlijke stemverklaring afleggen. Bij de behandeling in de commissie van de afgelegde verantwoording door de Stichting Rooms Armenweeshuis over 1975 heb ik reeds mijn goedkeuring aan die verantwoording onthouden, dit op grond van het feit dat ik mij geen juist oordeel kon vormen over de vraag of de afgelegde verantwoording in overeenstemming is met de werkelijkheid en of zij wel volledig is. Op de balans komen zowel aan de debet- als aan de creditzijde P.M.-posten voor, waardoor een totaal-inzicht in de vermogenstoestand onmogelijk wordt. Dit leidt voor mij samenvattend tot de conclusie dat ik niet weet wat ik goedkeur. Deze conclusie mijnerzijds staat echter geheel los van de waardering die ik nogmaals in de richting van het stichtingsbestuur wil uiten, dat met daadkracht en inzicht de moeilijke situatie heeft aangepakt.

Tenslotte heb ik een opmerking over de waarderingsgrondslagen met betrekking tot bepaalde bezittingen gemaakt. Deze zijn namelijk op f 1,— gewaardeerd en ook daardoor wordt het oordeel over de werkelijke vermogenssamenstelling bemoeilijkt. Genoemde overwegingen hebben mij tot onthouding van goedkeuring gebracht.

De heer R a s : Mijnheer de voorzitter. Korthedshalve wil ik mij aansluiten bij de verklaring die de heer Van Rooij heeft afgelegd. Ik zal mijn goedkeuring dan ook onthouden aan de post pensioenverplichtingen aan de creditzijde van de balans, aan de post grond, gebouwen en verbouwingen, aan de post landerijen en aan de post schilderijen.

De heer D e L i g t : Mijnheer de voorzitter. Op aanwijzing van mijn fractiegenoot heb ik de stukken eveneens nog eens nader bekeken. Ik kan zijn oordeel in dezen volgen, zodat ik zijn betoog ondersteun.

De heer wethouder V e r k u i j l e n : Mijnheer de voorzitter. De beide leden van de commissie Godshuizen die het woord hebben gevoerd, namelijk de heren Van Rooij en Ras, hebben in het kort herhaald het standpunt dat zij in de commissie al aan de orde hebben gesteld. De meerderheid van de commissie kon uiteindelijk met dat standpunt niet meegaan en adviseerde dan ook om gehoord deze overwegingen desondanks de raad voor te stellen de rekeningen goed te keuren. Het college heeft zich bij de overwegingen van de meerderheid van de commissie aangesloten. Ik meen dat ik op dit moment met deze vaststelling kan volstaan.

Zonder hoofdelijke stemming wordt vervolgens overeenkomstig het voorstel van burgemeester en wethouders besloten, met aantekening dat de heren Van Rooij, De Ligt en Ras hun goedkeuring

aan de posten waardering onroerend goed en P.M.-post ter zake van de pensioenverplichtingen wensen te onthouden.

7. Beschikking d.d. 7 april 1977 van de directeur van het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds inzake mevrouw A. M. Spruyt.

Burgemeester en wethouders stellen u voor, te besluiten conform het ter visie liggende ontwerp-besluit.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt overeenkomstig het voorstel van burgemeester en wethouders besloten.

II. Stukken welke behoren tot de bestuursbevoegdheid van burgemeester en wethouders:

A. Ter afdoening in handen van burgemeester en wethouders, die het advies inwinnen van de ondervermelde commissies:

1. Brief d.d. 28 april 1977 van Drogisterij M. Tuerlings-Vos, waarin deze haar ongerustheid uitspreekt over het feit dat er detailhandel gedreven wordt door „Kaper, Horesca en Kaskoop” en verzoekt om in de stad een goede middenstand te houden.

Commissies Ruimtelijke Ordening en Economische Zaken.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt overeenkomstig het voorstel van burgemeester en wethouders besloten.

2. Brief d.d. 8 mei 1977 van het Aktiecomité 308 „Graafsewijk” betreffende de renovatie van de 308 woningen in de Graafsewijk.

Commissies Openbare Werken en Volkshuisvesting.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt overeenkomstig het voorstel van burgemeester en wethouders besloten.

3. Brief d.d. 13 mei 1977 van de Huurdersgroep Aawijk-Noord inhoudende klachten over een 500-tal woningen in deze buurt.

Commissie Volkshuisvesting.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt overeenkomstig het voorstel van burgemeester en wethouders besloten.

4. Brief d.d. 21 mei 1977 van de Pacifistisch Socialistische Partij afdeling 's-Hertogenbosch, waarin verzocht wordt de diverse pleintjes in de wijken meer te benutten voor speelgelegenheid voor kinderen.

Commissies Openbare Werken en Jeugdzaken en Verkeerscommissie.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt overeenkomstig het voorstel van burgemeester en wethouders besloten.

5. Brief d.d. 28 april 1977, ingekomen op 23 mei 1977, van het Centraal Kontaktadres van vier duivenclubs met een groot aantal bijlagen en tijdschriften, betreffende het beoefenen van de duivensport.

Commissies Volkshuisvesting en Openbare Werken.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt overeenkomstig het voorstel van burgemeester en wethouders besloten.

III. Stukken welke burgemeester en wethouders voorstellen voor kennisgeving aan te nemen:

1. Besluiten van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant tot:

a. goedkeuring van enige raadsbesluiten, respectievelijk besluiten van burgemeester en wethouders tot:

- aankoop van het pand Westenburgerweg 73 van J. L. v. d. Langenberg;
- verkoop van het pand Wolvenhoek 6 aan de Stichting Jongerensociëteit „Het Swijnshoofd”;
- vaststelling van een aantal begrotingswijzigingen;
- verkoop van een perceel grond gelegen aan de Jordaensstraat/hoek Pieter Breughelstraat aan de B.V. Bouwbedrijf Van Eijkelenburg te Rosmalen;

c. verdaging van de beslissing omtrent het raadsbesluit tot:

- ruiling van grond met de heer F. van de Griendt.

2. Koninklijk besluit d.d. 30 maart 1977, nr. 35, tot goedkeuring van de Verordening tot wijziging van de Verordening op de heffing van onroerendgoedbelastingen in de gemeente 's-Hertogenbosch.

3. Mededeling van Gedeputeerde Staten dat het besluit van burgemeester en wethouders d.d. 24 maart tot het aangaan van een kasgeldlening met de Woningstichting Ons Belang te Amersfoort geen aanleiding heeft gegeven tot het maken van opmerkingen.

4. Brief d.d. 27 april 1977 van de Stichting „In de Krakeling” inzake het stadsbestuur.
5. Brief d.d. 29 april 1977 van de heer M. G. Aarts inhoudende een aantal beledigende opmerkingen aan het adres van de leden van het college van burgemeester en wethouders.
6. Afschrift van een brief d.d. 29 april 1977 van de afdelingsbesturen van de N.C.B. van Berlicum, Heeswijk, Dinther, Loosbroek, Vinkel, Vorstenbosch en Rosmalen, aan de gewestelijke raad van het stadsge- west inzake het recreatieplan „Sadsgewestpark Vinkel”.
7. Besluit Verkeersmaatregelen 1965: 158e wijziging (verbeterd), 159e wijziging en aanwijzingsbesluit par- keermeter- en parkomatplaatsen.
8. Afschrift van brieven d.d. 9 april 1977 van de Werkgroep Muntel-Vliert, mevrouw L. M. Durieux, aan bur- gemeester en wethouders betreffende diverse onderwerpen.
9. Ontwerp-begroting 1978 van het Zuidnederlands Instituut voor gemeente-politie.
10. Brief d.d. 10 mei 1977 van de N.V. Koninklijke Bijenkorf Beheer K.B.B., waarbij wordt toegezonden een beschouwing „Zorg voor de stad”.
11. Brief, ingekomen op 18-5-1977 van de Verkeerscommissie Noord inzake verkeersvoorzieningen in Noord en verzoek wat meer aandacht aan fietsers en voetgangers te besteden.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden deze ingekomen stukken voor ken- nisgeving aangenomen.

IV. Stukken behorende bij agendapunten:

1. Brief d.d. 14 mei 1977 van het P.P.R.-actiecentrum inzake het autovrijmaken van de Markt.
Te behandelen bij agendapunt nr. 4 (Bijlage nr. 113).
Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt overeenkomstig het voorstel van bur- gemeester en wethouders besloten.
2. Brief d.d. 16 mei 1977 van het bestuur van de Winkeliersvereniging „Zuiderpassage” inzake de verkeerssitua- tie aldaar.

Te behandelen bij agendapunt nr. 8 (Bijlage nr. 94).

De heer V a n R o g g e n : Mijnheer de voorzitter. Dit ingekomen stuk is niet in de Verkeerscommissie be- handeld en er is ook niet aangegeven dat het in die commissie zal worden behandeld. De wethouder heeft evenwel behandeling toegezegd en als dat hier nader wordt afgesproken kan ik daarmee akkoord gaan.

De v o o r z i t t e r : Dit stuk komt bij agendapunt 8 aan de orde.

De heer V a n R o g g e n : Als het niet in de commissie wordt behandeld, moeten wij er hier gedetailleerd over spreken en daardoor wordt de vergadering alleen maar verlengd.

De v o o r z i t t e r : Bij de behandeling van agendapunt 8 kunt u uw opmerkingen over dit stuk maken.

De heer wethouder L e n s e n : Mijnheer de voorzitter. De inhoud van deze brief is zodanig dat daarover los van het raadsvoorstel in de commissie kan worden gesproken, met uitzondering van het punt over de verkeerslich- ten.

Zonder hoofdelijke stemming wordt vervolgens overeenkomstig het voorstel van burgemeester en wethouders besloten.

3. Voorstel (Bijlage nr. 93) met betrekking tot het investeringsplan voor de periode 1978 t/m 1982.

De heer wethouder V e r k u i j l e n : Mijnheer de voorzitter. Voor wij aan de behandeling van dit agendapunt beginnen, lijkt het mij gewenst de raad enige toelichting en nadere informatie met betrekking tot de gevolgde procedure te geven. Daartoe wil ik verwijzen naar de raadsvoorloper, bijlage 93, waarin in de laatste alinea staat dat de adviezen van de desbetreffende raadscommissie van de bestuursraden Empel-Meerwijk en Engelen-Bokho- ven alsmede, indien ontvangen, van de welzijnsraad en de wijkraden, op de gebruikelijke wijze voor uw raad ter inzage zullen worden gelegd. Over deze laatste zin is enig misverstand ontstaan. Wij hebben de beide wijkraden Noord en West en de welzijnsraad in een vroegtijdig stadium het conceptontwerp investeringsplan toegezonden voorzover dit betrekking had op onderwerpen die - uiteraard wat de wijkraden betreft - voor de desbetreffende wijken van specifiek belang zijn. In de tweede helft van februari van dit jaar hebben wij er vervolgens met verte- genwoordigers van genoemde wijkraden over gesproken en daarna hebben wij - ik ga de informatie nu ombuigen naar de wijkraad-Noord - op 17 maart laten weten wat wij met hun, voorlopige, adviezen dachten te doen. Op 21 april hebben wij de beide wijkraden en de welzijnsraad het op 14 april gedateerde definitieve ontwerp inves- teringsplan opnieuw toegezonden, waarna het misverstand ontstond. In laatstgenoemde brief hebben wij namelijk gezegd dat men, indien met daaraan behoefte had, tot uiterlijk 17 mei de tijd had om te reageren met name in

verband met de behandeling van het plan vandaag in deze raad. Op 17 mei ontvingen wij een op 14 mei gedaateerde brief van de Stichting Wijkraad 's-Hertogenbosch-Noord, welke brief, die woensdag jongstleden pas in het college is behandeld, de leden van de raad nog niet kennen. Vandaar deze mondelinge toelichting, vooral ook omdat de wijkraad heeft verzocht de gemeenteraad van het standpunt en commentaar van de wijkraad in kennis te stellen. De zakelijke inhoud van deze brief komt hierop neer dat men, daar het investeringsplan pas op 21 april werd ontvangen en men pas op 10 mei bij elkaar kon komen, veel te weinig tijd heeft gehad om het te kunnen bestuderen en bespreken; volgens de wijkraad is dit geen goede manier om in het kader van dit soort plannen met elkaar te overleggen.

Hieruit is ons gebleken dat er tussen de vorige wijkraad die met ons heeft gesproken, en de inmiddels nieuw gekozen wijkraad die nu in functie is, een communicatiestoornis is ontstaan. De huidige wijkraad is kennelijk niet op de hoogte van de briefwisseling en de inhoud van de gesprekken die wij met de vorige wijkraad hebben gevoerd. Wij zullen dit nog aan de desbetreffende wijkraad berichten. Voor de goede orde heb ik het postbusnummer laten controleren, maar wij hebben steeds geadresseerd aan postbusnummer 3038 en dat is hetzelfde nummer dat nu ook op het briefpapier voorkomt. Wij kunnen dus niet anders concluderen dan dat er gewoon van een misverstand, een communicatiestoornis sprake is. Het leek mij goed de raad hiervan van tevoren op de hoogte te stellen.

Er staan overigens ten aanzien van concrete punten in het investeringsplan in deze brief van de wijkraad geen opmerkingen, het is een procedurele brief.

De heer V a n d e n E e r e n b e e m t : Mijnheer de voorzitter. Het investeringsplan 1978/1982 behelst vele voor de bewoners en bezoekers van onze stad erg belangrijke voorzieningen, met het daarbij behorende forse bedrag van bijna f 230 miljoen, exclusief bijdragen voor vijf jaren. Edoch, wat is dit alles eigenlijk erg betrekkelijk in het licht van de gebeurtenissen in Noord-Drente, Bovensmilde en De Punt, waar een laffe misdadige terreurdaad ten opzichte van onschuldige kinderen en volwassenen enorme angst, zorg en spanning bij gegijzelden, familie en vrienden veroorzaakt. God geve dat de gijzelingsacties snel een goede afloop zullen krijgen. Ik kon het niet nalaten naast de voor onze stad belangrijke aangelegenheid ook deze andere kwestie, met een heel andere orde van belangrijkheid, te noemen.

Twee andere leden van mijn fractie zullen zo dadelijk op een aantal concrete punten ingaan, terwijl ik mij tot enkele algemene aspecten zal beperken.

Dit investeringsplan 1978/1982 geldt voor de hele zittingsperiode van de na de verkiezingen in mei 1978 optredende nieuwe gemeenteraad. Daarom zal het oordeel over de investeringen 1978 t/m 1982 zeer voorlopig moeten zijn, maar toch wel op z'n plaats, omdat bij het besturen, bij het voeren van een beleid continuïteit mag worden verwacht. Anderzijds laat de planning, zoals ook nu weer uit de praktijk blijkt, voldoende ruimte om in die tijd met projecten te schuiven, projecten te laten vervallen en nieuwe projecten op te nemen. Deze flexibiliteit is zeer gewenst om te kunnen reageren op veranderende inzichten of externe invloeden. De samenwerkingsovereenkomst - en daarvan met name het beleidsplan in hoofdzaken - noemt een aantal voornemens die in enig investeringsplan hun realiseringmogelijkheid moeten of moesten vinden.

Ik constateer bij punt 1.1 dat in overleg met de bestuursraden in Empel en Engelen ter plaatse vele goede voorzieningen gerealiseerd konden worden of spoedig zullen worden gerealiseerd.

Wat post 1.3, het voorlichtingscentrum, betreft is het mij bekend dat deze pro memorie onder volgnummer 4, herinrichting stadhuis, is opgenomen, en dat er nog f 500.000,— uit de overloop 1977 beschikbaar is.

Punt 2.4, de meerjarenplanning in de investeringssector, wordt gehandhaafd en is zelfs verfijnd.

Wat 2.5 betreft kan ik erg moeilijk beoordelen of de verdeling van de uitgaven over consumptie en investeringen onveranderd is gebleven. Naar ik meen heeft wethouder Verkuijlen hierover bij een begrotingsbehandeling een gedegen en uitvoerig betoog gehouden, waarbij bleek hoe verrassend ingewikkeld het is deze verdeling van de uitgaven te beoordelen. Toch hoop ik tenminste enige aanwijzingen en indicaties te krijgen ten aanzien van de vraag hoe de verhoudingen tussen beide soorten uitgaven op dit moment liggen.

Over 3.2, de werkgelegenheid, aankopen, bouwrijpmaken en ontsluiten van bedrijfsterreinen De Vutter, de Herven, Engelen-II en Maaspoort, heb ik geen opmerkingen te maken.

Punt 4.1.2 betreft de uitbreiding van het voetgangersgebied. We kennen al het nieuwe Teecentrum, in het investeringsplan zijn nu de Visstraat en de Orthenstraat opgenomen.

Met betrekking tot post 4.2.1, voltooiing van de riolering in de binnenstad, merk ik op dat deze nog niet is bereikt maar wel dichterbij is gebracht.

Onder 4.2.2 heb ik gelezen dat de restauratie van de Binnendieze en van vele monumenten fors wordt voortgezet.

In post 4.3.1, milieu - zie volgnr. 17 van dit investeringsplan - zijn de investeringen ten behoeve van bouw- en woningtoezicht opgenomen.

Blijkens post 4.3.3 is de verkeerssituatie Zuidrand ter plaatse verbeterd, wat door investeringen ook elders het geval is.

Uit post 4.4.1 blijkt dat op vele plaatsen en op velerlei wijzen wordt gezorgd voor meer verkeersveiligheid, alhoewel er op dit terrein nog wensen zijn.

Post 5.2 betreft de verbetering van woningen en woonomgeving. Er is in dit opzicht nog veel te doen, maar ook al veel gereedgekomen.

Onder 6.1.8 wordt voorts gesproken over de toegankelijkheid van openbare gebouwen voor gehandicapten, alsmede over het dagverblijf voor gehandicapten, voorzieningen waaraan de afgelopen tijd in de investerings sfeer aandacht is geschonken.

Post 6.1, de ruimtelijke voorzieningen ten behoeve van sociaal-cultureel werk, vormt een belangrijke post in het voorliggende investeringsplan.

Kennelijk heeft het investeringsplan veel bijgedragen tot het realiseren van allerlei voorzieningen nu of in de nabije toekomst. Helemaal tevreden zijn wij echter niet, want onder andere zal de binnenstad nog veel aandacht en zorg vragen ten aanzien van restauraties, rehabilitaties, verdere restauratie van de Binnendieze, bereikbaarheid ook voor de auto, het verbeteren of vervangen van oude en oudere woningen, verbetering van de woonomgeving, van verkeersmogelijkheden en van de verkeersveiligheid. Verder hebben wij onze zorgen over het al of niet financieel haalbaar zijn van het bestemmingsplan-Maaspoort en over het tempo waarin dit plan kan en moet worden gerealiseerd. Zullen wij ook wel voldoende hulp krijgen om al onze redelijke wensen op het terrein van samenlevingsopbouw, jeugd- en jongerenwerk en sociaal-cultureel werk te realiseren?

Rekening houdende met de bemerkingen die door twee leden van de C.D.A.-fractie nog zullen worden gemaakt, is ons voorlopig oordeel over de investeringen voor de jaren 1978/1982 dat wij met de voorstellen van het college instemmen, daarbij vooronderstellend dat de nodige flexibiliteit aanwezig en onnodige verstarring vermeden blijft.

De heer V a n O o s t : Mijnheer de voorzitter. Ik sluit mij geheel aan bij de woorden die de heer Van den Eerenbeemt aan de gebeurtenissen in Drente heeft gewijd; kortheidshalve zal ik het zo maar stellen.

Namens mijn fractie wil ik gaarne enkele opmerkingen over het investeringsplan 1978-1982 maken. Aangezien dit plan in verschillende commissies reeds vrij uitvoerig is besproken en wij er in principe mee akkoord zijn gegaan zullen wij het hier niet meer zo uitvoerig behandelen. Slechts op enige algemene punten wil ik nog wat nader ingaan en daarna zal ik over enkele posten nog enkele vragen stellen.

In de eerste plaats de financiële ruimte en de keuze van de objecten. Het investeringsplan geeft wederom drie dingen aan, zoals je zou kunnen zeggen:

- a. wat middelen betreft een berekening van het totaal aan beschikbare dekkingsmiddelen voor de eerstkomende vijf jaren en dat op grond van reeds eerder door deze raad genomen besluiten; dat is dus in feite geen nieuwe beslissing.
- b. een toedeling naar de grootte van de middelen aan de verschillende sectoren van bestuur ter dekking van de lasten van noodzakelijk c.q. nodig geachte investeringen en dit voor sommige sectoren objectsgewijze en voor andere sectoren groepsgewijze en tenslotte
- c. een indeling naar de tijd voor de periode 1978 t/m 1982.

De keuze van de opgenomen objecten is voor een belangrijk deel op enkele pijlers gebaseerd, te weten de samenwerkingsovereenkomst, verschillende deelnota's, eerder genomen raadsbesluiten en het voortzetten van reeds vroeger in gang gezette ontwikkelingen. Daardoor is het investeringsplan een belangrijk taakstellend middel voor de uitvoering van het beleid in de investeringssector geworden, zoals de jaarlijkse begroting dat voor de consumptieve sector zal blijven. Hierbij rijzen dan direct twee vragen die ook vroeger reeds door ons zijn gesteld. Ten eerste: wanneer zullen de consumptieve uitgaven in een parallel lopende meerjarenplanning kunnen worden geraamd? Over het antwoord op deze vraag is enige tijd geleden al uitvoerig in de commissie voor algemene zaken gesproken en van deze discussie is mij bijgebleven dat de omschakeling naar een betere planningstechniek nog wel enkele jaren in beslag zal nemen. Wat mij betreft hoeft de wethouder dan ook niet meer op dit punt in te gaan,

tenzij hij ons nieuwe informatie ter zake zou kunnen geven. De tweede vraag - het antwoord hierop is voor ons nog steeds van belang - luidt: blijft de verhouding - de heer Van den Eerenbeemt heeft dat ook al gesteld - wanneer de inkomsten worden verdeeld over enerzijds de investeringssector en anderzijds de consumptieve sector dezelfde als die in het vorige plan, n.l. 22:78? Hierbij merken wij op dat het totaal van de onrendabele investeringen in de periode 1978-1982 ruim f 10 miljoen groter is dan voor de periode 1977-1981. De lastentoeename hiervan, en dat dan per jaar gezien, dient met de begroting te worden vergeleken. Dat zou alleen voor de begroting van 1978 mogelijk zijn, indien bij het college al voldoende over deze in voorbereiding zijnde begroting bekend is. Gaarne zullen wij nog enig nader inzicht in de materie van de verhouding tussen de lasten in de investeringssector en de consumptieve uitgaven van uw college verkrijgen.

Voorts de hardheid van het investeringsplan. Het is ons duidelijk dat, zoals dat in vorige jaren ook het geval was, het plan voor het eerste jaar - 1978 - hard of laten wij zeggen vrij hard is wat de mogelijkheden en de aanweziging van de objecten betreft en dat het plan voor de daarna volgende jaren minder hard is maar wel duidelijk richtinggevend. Dat kan ook niet anders omdat wij niet zo ver vooruit kunnen zien wat enerzijds de omvang van onze middelen en wat anderzijds de prioriteiten voor latere jaren betreft. Bovendien is naast de taakstellendheid een zekere mate van flexibiliteit gewenst of zelfs noodzakelijk. Daar komt in dit geval nog een extra argument bij - ook dat heeft de heer Van den Eerenbeemt reeds genoemd -, namelijk dat per 1 september 1978 een nieuwe termijn voor het openbaar bestuur van de gemeente ingaat. Het is duidelijk dat er naast een zekere continuïteit ook voldoende ruimte voor het dan optredende bestuur moet zijn om een en ander aan te passen aan de hand van de dan te signaleren behoeften en wensen, nieuwe samenwerkingsovereenkomsten daarbij inbegrepen. Voorts hebben wij er goede nota van genomen dat de voorgestelde objecten in het investeringsplan - ik citeer - „niet in elk opzicht een definitieve keuze” betekenen indien dit plan door de raad is aangenomen. Dat is ook juist, er moet enerzijds rekening worden gehouden met een wegvallende noodzaak voor het doen van een beroep op de geplande middelen en anderzijds met eventueel plotseling opdoemende noodzakelijke investeringen, die uiteraard nu nog niet zijn te voorzien.

De algemeen geraamde kosten. Voor de veiligstelling van de hardheid van het plan, zeker van de verschillende sectoren en van verschillende objecten, is het juist dat er twee algemene posten zijn opgenomen, te weten in de eerste plaats de zuivere prijsstijgingen waarbij rekening is gehouden met de prijsstijging van 7% cumulatief, waarvan wij hopen dat deze eerder zal worden onderschreden zodat de post dan misschien nog wat extra ruimte zal bieden. Dit is dus als een algemene doelstelpost voor prijsstijgingen te beschouwen. Als tweede algemeen geraamde post noem ik de „reserve onvoorziene werken”. Het is onzes inziens zeer terecht dat deze post is opgenomen om voldoende slagvaardig te kunnen zijn om - ik citeer weer - „zich in de tijd aandienende onafwendbare doch nu niet te voorziene projecten in te passen”. Wel valt het ons op dat deze post is verdubbeld van 1% in het vorige plan naar 2% in het nu voorliggende plan. Op zichzelf genomen kan onze fractie met de verhoging van deze post zeker wel instemmen omdat ook hiermee de flexibiliteit van het plan groter is, al vragen wij ons wel af waarom dit percentage niet precies op het getal 2 is gebracht. Is dit getal gebaseerd op recente ervaringen of heeft men daar gewoon geen verdere argumentatie voor? Overigens is het ons ook opgevallen dat de som van de beide laatstgenoemde posten - reserve prijsstijgingen en onvoorziene werken - in het voorliggende plan nauwelijks groter is dan de som van de beide posten in het vigerende plan, namelijk rond f 23.200.000,—. De som van de percentages 8 respectievelijk 1 in het vigerende plan en van 7 en 2 in het voorliggende plan is weliswaar hetzelfde, namelijk 9, maar het bedrag waarop dit percentage betrekking heeft zal toch hoger zijn geworden. Een toelichting hierop zullen wij zeer op prijs stellen, misschien ligt het veel eenvoudiger dan ik vermoed.

Als laatste algemene opmerking wil ik gaarne naar voren brengen dat wij één- of tweemaal per jaar een evaluatie, op z'n minst in grote lijnen, in de commissie voor financiën op prijs zouden stellen. Hierbij kunnen dan de gunstige en ongunstige effecten van bijvoorbeeld de uitslagen van aanbestedingen, van het wel of niet verkrijgen van subsidies of van hogere of lagere subsidies dan zijn geraamd ook door de raad tijdig worden onderkend.

Tenslotte nog enkele opmerkingen over enkele sectoren en enkele objecten.

Post 01.2, politie, volgnr. 7. Hieronder is een gesommeerde post van f 1.600.000,— voor verkeersregelinstallaties opgenomen. Tegen het opnemen van deze post onder dit volgnummer hebben wij op zich geen overwegende bezwaren, maar wel zouden wij het op prijs stellen indien uw college voortaan in de toelichting de verkeerspunten zou kunnen aangeven die volgens u in eerste aanleg voor het plaatsen van installaties in aanmerking komen, al was dat maar voor de eerste vijf jaren. Wij zijn het ermee eens dat er switch-mogelijkheden moeten zijn, maar enige indicatie lijkt ons mogelijk en ook gewenst. Hierop graag uw visie.

Voor uitbreiding van het politiebureau is een investeringsbedrag van f 1.170.000,— opgenomen; blijkens de toelichting is op een rijksbijdrage gerekend. Onze vraag is waarop het bedrag van f 1.170.000,— is gebaseerd. Is er reeds een, eventueel voorlopig, plan? Ook hierin willen wij wat meer inzicht hebben.

Met betrekking tot post 18 vraag ik mij af welke eigenlijk de exacte plannen voor het kantoor gemeentewerken zijn. Denkt uw college aan nieuwbouw, aan aankoop en verbouw van een of ander bestaand pand of aan een andere oplossing? Gaarne willen wij ook weten aan welke plaats in de stad voor dit kantoor wordt gedacht.

Bestemmingsplannen vinden wij in post 24 vermeld. De nieuw opgenomen post structuurwegen Maaspoort van f 3.500.000,— doet mede gezien de toelichting vermoeden dat het hier gaat om een soort algemene reservepost voor Maaspoort. In dat geval lijkt de vraag gewettigd op grond waarvan de grootte van deze post is bepaald. Wellicht zou het beter zijn dit dan ook een reservepost te noemen.

Volgnummer 40 heeft betrekking op de vernieuwing bestrating Markt. Het zal u duidelijk zijn dat er naar het oordeel van onze fractie over de wijze waarop, de fasering waarin, alsmede over de eindfase nog duidelijkheid dient te komen. Voorts dient er zo veel als redelijk mogelijk en nodig is overeenstemming met de direct belanghebbenden te zijn.

De heer wethouder W a g e m a k e r s : Dat is toch met alle posten zo? Het is geen bijzondere post, over alle posten moet overeenstemming worden bereikt!

De heer V a n O o s t : Ik vraag het voor deze post omdat deze mij wat meer interesseert. U kunt er zich straks dan ook....

De heer wethouder W a g e m a k e r s : Het is geen bijzondere post, er ligt een raadsvoorstel voor.

De heer V a n O o s t : U bent wat vlug, u hebt misschien ook wat weinig geslapen, maar het komt nog!

De heer wethouder W a g e m a k e r s : Wat heeft dat ermee te maken?

De heer V a n O o s t : Ik weet ook niet wat uw opmerking met mijn verhaal op dit moment te maken heeft. Ik krijg straks toch wel antwoord neem ik aan.

De heer W i j n h o v e n : Is het nou Wagemakers of „Ruziemakers”?

De heer V a n O o s t : In principe hebben wij tegen de opnemings van deze post geen bezwaar, maar bij het volgende agendapunt, archeologisch onderzoek van de Markt - sommigen zeiden al: argeloos onderzoek van de Markt - zal een en ander gezien uw desbetreffend voorstel nog uitvoeriger ter sprake komen.

Post 62 betreft de bouw van de brug over de Aa. In de desbetreffende nota over openbaar vervoer en in de desbetreffende commissies is al eerder over deze brug gesproken. Wij willen hier ten eerste nog eens uitdrukkelijk vragen of het rijk definitief de geraamde bijdrage in de kosten van deze brug zal verlenen en ten tweede of het gewenst en zo ja dan ook mogelijk is deze brug eventueel met geringere meerkosten ook voor een ander soort of enkele andere soorten verkeer open te stellen zonder daarbij de rijksbijdrage in gevaar te brengen.

In post 71 wordt gesproken over het bedrijfsterrein Engelen. Mede gezien het grootschalige industrieterrein dat met een bijzonder grote rijksbijdrage in zuid-oost Brabant op een niet zo grote afstand van Den Bosch zal worden aangelegd vragen wij ons af, of voor de aanleg van het betreffende terrein Engelen-II ook niet zou moeten worden getracht een bepaalde bijdrage van het rijk te verkrijgen teneinde een te grote concurrentie bij de keuze van vestigingsplaatsen te vermijden, vooral ook gezien de nog steeds grote werkloosheid in het rayon Den Bosch. Weliswaar biedt dat geen soelaas voor de verruiming c.q. vrijmaking van dekkingsmiddelen voor andere zaken, maar het zou voor de werkgelegenheid in dit rayon van grote betekenis zijn.

Tenslotte post 120, ruimtelijke voorzieningen in het kader van de samenlevingsopbouw en het jeugd- en jongerenwerk. Kan uw college de schriftelijk gegeven toelichting nog wat nader concretiseren in die zin dat althans in elk geval voor de jaren 1978 en 1979 wat ik zou willen noemen een streefdeling naar objecten wordt gegeven?

De heer V a n R o g g e n : Mijnheer de voorzitter. Ik wil mij beperken tot de paragrafen 2 t/m 7 en dan wil ik beginnen met het verkeer. Het verkeer is een post die niet specifiek in één van de genoemde hoofdstukken voorkomt, het is een kwestie die wordt afgeleid van de diverse investeringen waarvan in vele van deze hoofdstukken sprake is. We treffen er iets van aan bij de politie onder de posten verkeersregelinstallaties en bewegwijzering, bij openbare werken onder hoofdstuk 6: straten, pleinen, viaducten, tunnels, bruggen en parkeervoorzieningen - ik noem er maar een paar - en bij het grondbedrijf onder hoofdstuk 7, de bestemmingsplannen. Dan zijn er nog de specifieke posten waaronder jaarlijks zonder enige nadere informatie - de heer Van Oost heeft ook iets dergelijks gezegd - ronde bedragen worden opgenomen. Bij andere posten, bijvoorbeeld post 23, wijziging situatie Oosthoek-binnenstad - ik noem er maar weer één - staat iets vermeld over het hoe en wat, maar het totaal maakt het toch wel moeilijk te beoordelen of wij onze investeringen in een logische volgorde van urgentie gaan afwikkelen. Wij dienen

ervoor te zorgen dat straks geen ad-hoc-beslissingen zullen moeten worden genomen. Wanneer de visie ten aanzien van het verkeerscirculatieplan nu bekend zou zijn zou een en ander misschien wat duidelijker liggen, maar aangezien deze visie nog ontbreekt wordt het moeilijk. Ons voorstel aan u is het volgend jaar in de toelichting onder de bladen C een soort samenvatting, een dwarsopbouw te maken van al die punten die geheel of gedeeltelijk met het verkeer te maken hebben of zouden kunnen hebben. Dan zal het nog moeilijk zijn specifieke punten waaronder ter zake bedragen zijn opgenomen aan te roeren, maar dan zou misschien wel het object kunnen worden vermeld, wat de inzichtelijkheid van het totaal alsmede van de diverse posten zou kunnen verbeteren.

Post 34 nieuw, structurele verkeersvoorzieningen, geeft dit jaar een overschot te zien van f 150.000,— en voor 1978 wordt f 400.000,— opgevoerd. Het jaar 1978 staat al bijna voor de deur en onze vraag is dan ook waar en hoe u deze bedragen denkt onder te brengen.

Wat post 7, verkeersregelininstallaties, betreft heeft de wethouder in de verkeerscommissie verklaard dat op korte termijn aan één van onze grote wensen tegemoet zal worden gekomen, namelijk een verkeerslicht bij de Pettelaarseweg, ter plekke van het Provinciehuis. Ik zou de wethouder graag willen uitnodigen deze toezegging wat harder te maken door deze hier in de raad te herhalen.

Over het politiebureau zal ik geen vraag stellen, omdat de heer Van Oost dat al heeft gedaan.

De v o o r z i t t e r : Hebt u dezelfde vraag over het politiebureau?

De heer V a n R o g g e n : Ja, dezelfde vraag.

Volgens post 17, bouw- en woningtoezicht, worden er na 1980 geen investeringen meer gedaan. Betekent dit dat dan alle wensen zullen zijn vervuld en dat men dan via afschrijvingen en reserveringen zal gaan werken met de normale begroting? Of is het de bedoeling dat er nog nieuwe takenpakketten bijkomen? Dat zou ik mij altijd nog wel kunnen indenken.

In post 18, kantoor gemeentewerken, heeft men voor 1978 vier miljoen gulden opgenomen, wat helemaal geen probleem is. Het voorbereidingskrediet van f 150.000,— is dit jaar echter nog niet door de raad goedgekeurd en de tekst van het meerjarige investeringsplan voor 1978 is nagenoeg dezelfde als die van het plan voor 1977. Kunt u hierop een nieuwe visie geven of ontbreekt deze nog steeds? Hoewel ik mij kan indenken dat het moeilijk is zouden wij een stukje filosofie met betrekking tot de plaats van vestiging van dit kantoor, binnen of buiten de stad, toch op prijs stellen. Wij hebben dit ook bij de begroting aangekaart. Met name zou ik de relatie tussen dit kantoor - al dan niet op het Carolus-terrein gevestigd - en wat men daar „De blauwe stoep” noemt - ik neem aan dat dit nu wel door „Het wildvarken” zal worden vervangen - in de discussie willen betrekken. Maar goed, dat horen wij morgenavond wel.

Post 36 betreft de verbetering van pleintjes in de diverse wijken. Is de toelichting hierbij in een willekeurige of in een strikte volgorde gegeven? Alfabetisch is zij in ieder geval niet. Berewouthof - dat project is klaar - staat namelijk als nummer 4 op de lijst en dat zou wel erg urgent zijn.

Over post 40, de Markt, zal ik in dit kader niet spreken, want dit is een apart agendapunt.

In post 43 is voor de reconstructie van de binnenstad f 4 miljoen opgenomen. Dit is voor mij qua omschrijving en motivering een betrekkelijk vage post. Er staat vermeld dat men doorschuiving heeft laten plaatsvinden wegens een nadere prioriteitsstelling, maar waarom dit is gebeurd is voor mij een grote vraag.

Met betrekking tot post 45, de groenstrook Ketsheuvel kan ik opmerken dat wij tegen het opknappen van deze omgeving geen bezwaar hebben. Dat zou best eens mogen gebeuren, maar ik kan mij indenken dat een beperkte bebouwing langs die heuvel gunstig zou kunnen zijn. Hoewel het mij bekend is dat er bepaalde heel duidelijke en harde afspraken over bestaan zou ik hierover toch graag nadere informatie krijgen.

Bij post 47, de aankleding van de Meerendonk, vraag ik mij af of het hier alleen maar het afdekken met vallend puin en het aanbrengen van een groene zone betreft? Kunnen wij er dan behalve iets groens nog wel iets fraais van maken en er nog iets nuttigs mee doen?

Dan de post „onbekend” de Van Lanschotlaan.

De heer wethouder W a g e m a k e r s : Welk nummer?

De heer V a n R o g g e n : „onbekend”.

Ten laste van welke post komt deze verbetering? Ten laste van de post normaal onderhoud of van post 37 inzake het bomenbestand oude wijken? Dat laatste zou namelijk kunnen, maar dan is het de vraag of de f 100.000,— die voor 1978 en volgende jaren staat vermeld wel voldoende is.

De posten 51 t/m 55 hebben betrekking op de riolering van de binnenstad. In de toelichting vermeldt u dat na 1981 - ik heb het daarnet ook gehoord - aansluiting op de riolering van alle panden in de binnenstad tot de moge-

lijkheden behoort. Zijn de panden die de gemeente zelf in beheer heeft dan wél aangesloten? Misschien is het mogelijk bij het feest ter gelegenheid van het 800-jarig bestaan van de stad de laatste aansluiting op de binnenriolering effectief te maken. Dat zou in ieder geval een loffelijk streven zijn, al valt het dan alleen net buiten dit meerjarenplan.

De voorzitter: Het jaar 1985 valt buiten dit investeringsplan!

De heer Van Roggen: Dat is waar!

In post 71, Engelen-II, staat voor 1978 en 1979 per jaar f 3 miljoen voor bouwrijpmaken vermeld. Hoever bent u met de grondaankopen gevorderd?

Post 92 gaat over cultuur en daarmee ga ik eigenlijk een beetje buiten mijn boekje. Ik kan dat echter niet nalaten, want deze post betreft het fonds restauratie kleine monumenten. U hebt het voornemen het bedrag van f 275.000,— op te voeren naar f 583.000,— en dat is meer dan een verdubbeling. Is er wel enig uitzicht op dat wij deze bedragen via de verfijning uitgekeerd krijgen? Het rijk zal naar ik verwacht bepaald niet dieper in de bus gaan blazen dan het nu doet, maar misschien is het sinds gisteren mogelijk dat er een andere visie op dit uitkeringsbeleid zal komen. Is u dat misschien bekend?

De heer wethouder Lensen: Toen je dit verhaal schreef had je nog andere gedachten!

De heer Van Roggen: Neen, ik heb dit vanochtend geschreven.

De heer wethouder Wagemakers: Aan wie zou ik dat moeten vragen?

De heer Van Roggen: Ik hoop dat de wethouder straks een antwoord zal geven wat betreft de visie op het uitkeringsbeleid ten aanzien van monumenten via de genoemde pot en op de vraag of deze met name in de jaren na 1978 werkelijk een verdubbeling van het bedrag van f 275.000,— naar f 583.000,— kan verwerken, want anders moeten wij het uit onze eigen portemonnaie gaan betalen.

Al met al heeft onze fractie zeer veel waardering voor het investeringsplan, dat met name voor 1978 hard is. Naar mijn mening kunnen wij het afgezien van enkele opmerkingen zeer goed reëel uitvoeren.

De heer Kagië: Mijnheer de voorzitter. Namens mijn fractie zal ik een aantal opmerkingen maken ten aanzien van verkeer, openbare werken en ruimtelijke ordening.

Komend bij post 18, kantoor gemeentewerken, zijn wij er allereerst in geïnteresseerd waarom in vergelijking tot het vorige investeringsplan ruim f 1 miljoen minder is opgenomen. Het kan natuurlijk zijn dat intern inmiddels concrete plannen op tafel liggen, hetgeen zou passen in wat wethouder Wagemakers het vorig jaar hierover heeft gezegd. Hij zei daarbij ook dat op niet al te lange termijn een nota hierover aan de raad zou worden aangeboden, aan de hand waarvan de plaats en de architect zouden kunnen worden gekozen. Tot nu toe is deze nota nog niet verschenen. Wat is daarvan de reden en op welke termijn kunnen wij de nota verwachten?

Bij post 23, wijziging situatie Oosthoek-binnenstad, het volgende.

Is het waar dat in het blad Cobouw een advertentie heeft gestaan betreffende de sloop van 88 woningen en zo ja, om welke woningen gaat het dan? Is in dit bedrag ook de reconstructie van de Bosschepad begrepen en denkt u dan aan versmalling van deze weg om zo wat meer leefruimte aan deze wijk te geven? Uit uw toelichting heb ik begrepen dat u nog steeds speelt met de gedachte de stadswallen ter plekke weer op te richten. Onze fractie is van mening dat wij niet te ver moeten gaan met restauraties als deze. We kunnen deze gelden waarachtig wel beter besteden, zeker als wij de discussie in de raad van enkele maanden geleden in onze herinnering terugroepen waarin de financiën als argument een belangrijke rol speelden toen onze fractie het voorstel deed gefaseerd te slopen en te bouwen. Hoe staat het overigens met de alternatieve plannenmakerij en wanneer kan met de bewoners hierover worden gesproken?

Voorts post 27, Radiaal-Noord. Uit uw toelichting kan ik niet veel meer opmaken dan dat hierover na het verkeerscirculatieplan een beslissing zal worden genomen, hetgeen mij op zich juist lijkt. Onze fractie blijft bij haar reeds eerder geuite standpunt dat het verkeer niet via deze verbinding rechtstreeks naar het centrum moet worden geleid. Belangrijker is het dat meer aandacht aan een plan voor structurele langzaam-verkeersvoorzieningen in noord wordt besteed. Hiervoor dienen in de komende jaren middelen te worden gereserveerd. Belangrijk is ook dat gedacht wordt aan alternatieven voor de verkeerscirculatie nabij de Kasterenbrug.

Elk jaar is post 36, verbetering pleintjes oude wijken, wel goed voor een paar opmerkingen, zo ook dit jaar. Bij de behandeling van het investeringsplan in mei 1976 kon wethouder Wagemakers melden dat binnenkort voor het Akeleiplein en Muntelplein een plan zou worden ingediend. Het plan voor het Akeleiplein hebben we gezien, het Muntelplein kan inmiddels wat het erop wachten betreft zijn eerste lustrum gaan vieren en ik heb het idee dat er als het zo doorgaat nog wel een tweede bijkomt. Onze fractie eist op korte termijn volledige openheid ter zake van

de ontwikkeling Muntelplein, de bewoners hebben nu lang genoeg op het plan gewacht. Wij stellen u voor met de commissie openbare werken en de bewoners een gesprek te hebben om de uitgangspunten voor een plan nader te bespreken. Overigens is onze fractie van mening dat meer eigen middelen moeten worden aangewend en niet alleen op C.R.M.-subsidie moet worden gespeeld. Ook willen wij van u weten welke zaken zoal uit deze pot worden betaald alsmede of er ook door de gemeente zelf plannen worden ontwikkeld en er niet alleen op acties van bewoners wordt ingespeeld.

Post 37 betreft het bomenbestand oudere wijken. Deels zou de uitvoering moeten geschieden in samenhang met post 36; overleg met bewoners hoort daarbij. Voor de verdere uitwerking is een bomenplan noodzakelijk. Het komt ons voor dat het beleid tot nu toe teveel door ad hoc-situaties wordt bepaald.

Post 40 is zo sterk met het volgende agendapunt verbonden dat ik deze nu oversla.

Bij post 46, Engelermeer, wil ik u vragen welke de realisatiekansen zijn en welke invloed de plannen in Vinkel en Helvoirt hierop hebben.

Post 50 en post 69, respectievelijk aankleding recreatieplan Maaspoort en grondaankopen Maaspoort, wil ik tegelijk bespreken omdat een zekere samenhang aanwezig is. Bij post 69 is het niet zozeer het bedrag waarmee wij moeite hebben - uiteindelijk zullen er aankopen gedaan moeten worden - als wel het feit dat het inzicht in de stand van zaken rond de grondaankopen in Maaspoort ons vrijwel ontbreekt. Omdat het hier gaat om een complexe materie stellen wij u voor een discussiedag te houden waarbij ook de opbouw van de grondprijs aan de orde moet komen. In dit verband kom ik bij post 50, met betrekking waartoe ik mij afvraag waarom deze niet in de grondprijs is opgenomen. Andere elementen zoals groenaanleg, maar ook de uitvoering van de laatste lobs in Maaspoort, komen naar onze mening in het gedrang als we niet nu al weten welke de consequenties van hogere aankoopssommen en tegenvallers in de exploitatie zijn. Waarom wordt er niet gewerkt met een prijzenkaart? Kunt u voorts een verklaring geven voor de veel hogere verkoopprijzen van grond in omliggende gemeenten die variëren van f 100,— tot zelfs f 180,—, prijzen die schril afsteken tegen de f 50,— tot f 70,— in 's-Hertogenbosch?

De heer M a s s e l i n k : Mijnheer de voorzitter. Het is eigenlijk jammer dat wij hier nu niet spreken over een meerjarenplan in de consumptieve sector, wat wij al langgeleden toegezegd hebben gekregen. Wij blijven dus bij het investeringsplan...

De heer wethouder V e r k u i j l e n : Kan de heer Masselink zeggen hoe lang geleden hij dat heeft toegezegd gekregen?

De heer M a s s e l i n k : Niet ik persoonlijk, maar het is door het college aan de raad toegezegd.

De heer wethouder V e r k u i j l e n : Zodanig toegezegd dat u er nu over zou moeten beschikken?

De heer M a s s e l i n k : Ja!

De heer wethouder V e r k u i j l e n : Dan verzoek ik u de stukken nog eens na te kijken, want u hebt het mis.

De heer M a s s e l i n k : Ik ben er heilig van overtuigd dat...

De heer wethouder V e r k u i j l e n : Heiligen wonen hierboven.

De heer M a s s e l i n k : Ja, daarvan ben ik overtuigd, ook daarvan! Ik ben er heilig van overtuigd dat we nu over een meerjarenplan in de consumptieve sector zouden hebben moeten spreken. Ik zal in tweede instantie proberen aan te tonen dat het gelijk in dezen aan mijn zijde is en als ik dat niet kan dan zal ik daar eerlijk en rond voor uitkomen. Desalniettemin, als het zo zou zijn dat in dezen het college, en met name wethouder Verkuijlen, gelijk heeft dan blijft het toch jammer dat bedoeld plan, afgezien van het feit dat het er nu nog niet is, er ook nog niet schijnt aan te komen.

Ik wil nu verder gaan met het meerjarige investeringsplan, waarin ik ben blijven steken bij...

De heer wethouder V e r k u i j l e n :de eerste bladzijde!

De heer M a s s e l i n k : Ja, de eerste bladzijde of het plan dat eraan had moeten komen, dat vind ik een groot verschil. Daar hadden wij eigenlijk ook over moeten spreken.

Het investeringsplan is eigenlijk, althans in onze ogen, ook niet zo'n reëel stuk meer, want ondanks de toekomstige beperkingen die wij als gemeente in de toevloed van gelden van de zijde van de rijksoverheid kunnen verwachten heeft uw college gemeend toch nog een forse stijging voor onze eigen investeringen te moeten opnemen. Laat ik dit adstrueren met de bekende koek: bij een te verdelen bedrag van f 100 miljoen - f 50 miljoen voor de consumptieve en f 50 miljoen voor de investeringssector - zou de rijksoverheid bijvoorbeeld minder voor de consumptieve sector kunnen geven. Willen wij niet dat de consumptieve sector kwalitatief achteruitgaat, dan zou dat betekenen dat wij met een kleinere koek en een even groot bedrag voor de investeringssector een lager

bedrag voor de consumptieve sector zouden overhouden en dan binnen de consumptieve sector in moeilijkheden zouden komen. Reden temeer om het te betreuren dat wij daarvoor geen meerjarenplan hebben liggen.

Het investeringsplan zelf zou ik graag willen bespreken in twee gedeelten: ten eerste de jaren na 1978 en vervolgens de posten die voor het jaar 1978 staan opgevoerd. Ik zal beginnen met de posten 22, 23, 24 en 47, in de eerste drie waarvan openbare werken en activiteiten in de bestemmingsplansfeer worden behandeld.

Voor 1979 en 1980 gezamenlijk is ten behoeve van de ontsluiting en groenaanleg Hinthamer-driehoek een bedrag van f 510.000,— opgenomen.

Het ontwerp-bestemmingsplan is inmiddels gereed en bekend en de uitvoering van de desbetreffende ontsluitingsvoorstellen zal een bepaald bedrag vergen. Het is echter denkbaar dat deze voorstellen nog eens veranderd zullen moeten worden omdat zij achteraf niet haalbaar blijken te zijn of door de raad minder gewenst worden geacht. Bovendien is de wijze waarop de ontsluiting zal plaatsvinden voor ons een wat labiele kwestie. Ik zal daarop dadelijk bij de bespreking van de posten voor 1978 terugkomen.

Ten aanzien van post 23, wijziging van de situatie in de oosthoek van de binnenstad, wil ik de volgende vraag stellen. Zou het, na de debatten die hier in de raad zijn gehouden over de woningen die daar zullen moeten verdwijnen, niet reëel zijn de in de toelichting aangegeven bestedingswijze van de gelden eerst ter sprake te brengen nadat overeenstemming met de bewoners over het herbouwplan is bereikt? Dit moet volgens ons het uitgangspunt zijn; de mogelijkheden tot het opgraven van daar aanwezige oude historische zaken zouden pas daarna aan de orde dienen te komen.

De post structuurwegen Maaspoort voor het jaar 1980 heeft bij ons enige vraagtekens opgeroepen. In feite is dit de tol die wij nu voor onze opvattingen over de bebouwingsdichtheden moeten betalen. Voor een tekort op Maaspoort zijn wij al vroeg genoeg gewaarschuwd. Pleidooien voor een hogere bebouwingsdichtheid teneinde daardoor meer voorzieningen te kunnen bieden en ook de kosten over meerdere eenheden te kunnen verdelen werden afgewezen. Gezien het exploitatietekort van het bestemmingsplan-Maaspoort kunnen wij nu kiezen tussen een uitgekleed plan-Maaspoort ten aanzien waarvan destijds de angsten al zijn geventileerd ofwel het dekken van de tekorten uit de algemene middelen. De exploitatietekorten Maaspoort zijn enorm hoog en er bestaat geen zekerheid over zodanige aanvullende subsidies dat de tekorten volledig zullen kunnen verdwijnen. Een oplossing zou kunnen zijn dat wij in ieder geval een voldoende hoog bedrag opnemen en dan is f 3,5 miljoen maar een schijntje. Om reëel te blijven zal er dus een nog hoger bedrag voor Maaspoort moeten worden opgenomen, waarbij de conclusie alleen maar is dat wij nu al aan het betalen zijn voor de Gement.

De laatste post, post 47, waarover wij morgen niet direct behoeven te beslissen, handelt over de aankleding van de Meerendonk. Het gaat hier - ook de heer Van Roggen heeft erover gesproken - over de aankleding van de puinstort zodra de firma Heijmans daar zal zijn verdwenen. Wij vragen ons af of het niet mogelijk is de kosten van de aankleding gedeeltelijk te verhalen op de firma die er momenteel daar de revenuen van plukt. Bovendien biedt het gebruik van de Meerendonk nog wel enige mogelijkheden, ik denk bijvoorbeeld aan een stadskwekerij - waarvoor overigens ook investeringen zouden moeten worden gedaan -, die groot genoeg zou moeten zijn om eventueel in uitwisseling met omliggende gemeenten voor een steeds voldoende aanvoer van groen, van veel groen, te kunnen zorgen.

Dit was ons commentaar op de posten waarover we niet direct behoeven te beslissen, maar waarmee bij de opstelling van het volgende investeringsplan toch wel rekening zal moeten worden gehouden.

Waarover wij wel gaan beslissen is onder andere het klooster in de Sint Josephstraat.

De heer M a s s e l i n k : Uw voornemen nu voorzieningen aan het klooster aan te brengen en de verbouwing ervan tot later datum uit te stellen lijkt ons niet zo gewenst. Wij zouden willen dat het geheel in één keer werd aangepakt. Bovendien zijn wij van mening dat de in het ontwerp-bestemmingsplan voorgestelde plaats voor het depot beter niet zou kunnen worden gekozen omdat dit consequenties voor ter plaatse aanwezige bouwwerken zou kunnen hebben. Volgens ons zou de realisatie van een ondergronds nieuwbouwdépot voor het archief op de plaats van het gebouw tussen het noviciaat en het klooster in dé oplossing kunnen zijn.

De v o o r z i t t e r : Het is mij niet helemaal duidelijk. U sprak over de plaats voor het depot. Bedoelt u de oorspronkelijke plaats zoals die in de schets is aangegeven?

De heer M a s s e l i n k : Ja, zoals die in de schets is aangegeven.

De v o o r z i t t e r : Schuin rechts achter dus?

De heer M a s s e l i n k : Neen, het depot is in de oorspronkelijke schets aangegeven op de plaats waar nu nog

een religieus bouwwerk staat, met name de kerk. In het ontwerp-bestemmingsplan dat wij in de commissie ruimtelijke ordening hebben gezien staan enige dingen die...

De voorzitter: Oh, dat is niet dit!

De heer Masselink: Ik spreek over het depot, nieuwbouw inrichting; nieuwbouw staat voor 1978 op de rol. Als de nieuwbouw van het depot zoals deze in de commissie ruimtelijke ordening aan de orde is geweest, op een plaats wordt gepland waar nu nog een kerk staat dan betekent dat wel dat wij het nu over de kerk hebben.

De heer wethouder Verkuijlen: Maar dat staat er toch niet?

De heer Masselink: Er staat: nieuwbouw depot 1978 f 880.000,—. Laten we even teruggaan naar de commissie ruimtelijke ordening: in het ontwerp-bestemmingsplan Hinthamer-driehoek staat op de plaats waar nu de kerk staat een depot getekend, hetzelfde depot waarvoor wij f 880.000,— gaan uitgeven.

De heer wethouder Wagemaakers: Ik weet, mijnheer Masselink, dat er drie alternatieven zijn en dat er een keus is.

De heer Masselink: Van de drie alternatieven is er één als het meest gewenste naar voren geschoven. Bij de nieuwbouwplannen en bij de bespreking van het ontwerp-bestemmingsplan Hinthamer-driehoek is er, voordien althans, geen sprake van een ondergronds gebouw geweest, want in de commissie ruimtelijke ordening heb ik pas de suggestie voor een ondergronds depot op de plaats waar nu het noviciaat staat gedaan.

De heer wethouder Verkuijlen: U zult als raadslid toch wel weten dat u voor dit soort zaken aparte raadsvoorstellen krijgt, aan de hand waarvan u dan over dit soort problemen uitvoerig kunt spreken?

De heer Masselink: Ja, daar kan ik dan uitvoerig over spreken, maar ik moet nu een beslissing over de nieuwbouw van het depot nemen.

De heer Verkuijlen: Alleen maar als plan!

De heer Masselink: Als investering! Een investering zien wij echt ook wel zitten. Als wij echter met een investering voor 1978 akkoord gaan, met in het achterhoofd het ontwerp-bestemmingsplan Hinthamer-driehoek, dan wil ik wel even vertellen hoe wij erover denken. Dat heb ik bij dezen gedaan en het is u nu bekend dat wij dan meer voelen voor een ondergrondse nieuwbouw van het depot op de plaats waar nu nog het noviciaat staat. Dat betekent ook dat wij een kerk overhouden, terwijl volgens uw voorstel de kerk zou moeten verdwijnen. Het betekent ook dat ofwel onder het hoofdstuk archief ofwel onder het hoofdstuk culturele gebouwen - ik kleeft het allemaal wel in, ik laat het u goed begrijpen - een bepaald bedrag zal moeten worden gevonden om met de kerk iets te kunnen gaan doen, want ook dan zullen er investeringen nodig zijn.

De heer wethouder Wagemaakers: Als we de kerk laten staan?

De heer Masselink: Ja, daarvoor zijn ook suggesties te doen. Zeker als er in het klooster een archief met de nodige archivariissen, conservatoren etcetera wordt ondergebracht zou het mijns inziens erg zinvol kunnen zijn daar, in dezelfde culturele hoek waar het Jeroen Boschhuis, het Provinciaal Genootschap, een bibliotheek en de Sint-Jan zich bevinden, bijvoorbeeld een gemeentemuseum in te richten. Dan komen wij wel degelijk in de investeringssector terecht en het is u nu bekend dat wij - de raadsgroepering Knillis, bij monde van de heer Masselink, spreker op dit moment - van oordeel zijn dat ofwel onder het hoofdstuk archief ofwel onder het hoofdstuk cultuur een bepaald bedrag hiervoor zal moeten worden opgenomen.

De heer wethouder Verkuijlen: Nu snap ik het!

De heer Masselink: Dat doet mij genoeg. Dan kunnen we nu gerustgesteld verder gaan met de post kantoor gemeentewerken. Het feit dat er voor 1978 een fors bedrag voor dit kantoor is opgenomen betekent dat er dan ook - de heer Van Roggen heeft daarop ook gewezen - de nodige ideeën over zullen moeten bestaan. Natuurlijk kun je wel of niet akkoord gaan met het reserveren van een bepaald deel van de beschikbare middelen voor het bouwen van een kantoor, maar ik zou nu al willen opmerken dat wij met deze investeringen niet akkoord zullen gaan als mede door die investeringen dit kantoor straks op een in het Bossche stadsbeeld gevoelige plaats zou kunnen verrijzen. Wij zouden daarom graag willen weten aan welke plaats voor het kantoor gemeentewerken wordt gedacht. Met het oog op het bovenstaande vragen wij ons voorts nog af of het wel verstandig is dit kantoor al in de planning voor 1978 te betrekken, aangezien er zeker nog wel een discussie over dit onderwerp zal kunnen worden verwacht.

Op dit moment is er sprake van werken aan de Markt, maar ik zal het nu niet over de Markt zelf hebben. Wij zijn van mening dat er voor 1978 in dit investeringsplan een bedrag voor de voorbereiding van het parkeervrijmaken van de Parade alsmede voor het daaraan voorafgaande archeologisch onderzoek moet worden opgenomen. Dit bedrag zal niet in één keer in 1978 kunnen worden besteed - ik verwacht namelijk dat er op de Parade een

belangrijk aantal archeologische vondsten zal worden gedaan - en men zou dus ook voor de jaren 1979 en 1980 voor een dergelijke activiteit gelden moeten reserveren. U krijgt daarover van ons een amendement.

Ook is het volgens ons niet zinvol alleen maar totaalposten voor structurele verkeersvoorzieningen, binnenstadsverfraaiing en reconstructies op te nemen. In de laatste tijd is er nogal eens aandacht voor in de wijken spelende kinderen gevraagd, maar die kinderen gaan natuurlijk niet alleen naar de te verbeteren pleintjes in oudere wijken. Omdat wij van mening zijn dat wij wat gemakkelijker op wensen die uit de bevolking naar voren komen moeten kunnen reageren, zullen wij ook bij amendement aan de raad voor het jaar 1978 en de daaropvolgende jaren een algemene post speelgelegenheden op te nemen. Indien deze post door het beschikbaar zijn van voldoende middelen daarvoor ruim genoeg zou kunnen zijn, zou hij wellicht tevens voor inrichting woonerven kunnen worden bestemd.

Verder zouden wij willen pleiten voor het opnemen van een derde algemene post en wel ten behoeve van fietsenstallingen. Aangezien er wel geld voor het aanleggen van parkeerhavens wordt uitgetrokken dient er volgens ons, nu andere suggesties niet haalbaar blijken te zijn, ook in goede fietsenstallingen te worden geïnvesteerd.

Ten aanzien van het Kardinaal van Rossumplein hebben wij enige problemen. Het is bekend - zie post 28 - dat er wensen ten aanzien van de omkering van rijrichting in de Hinthamerstraat bestaan. Over de gedachten hieromtrent binnen het college is inmiddels ook iets bekend. Betekent het opnemen van deze post nu dat de plannen voor de Hinthamerstraat toch doorgang zullen vinden of kan deze post nu achterwege blijven?

Wat het bestand oude bomen betreft het volgende. We hebben een zeer warme zomer gehad, waarvan het bomenbestand in de oude wijken echt wel wat te lijden heeft gehad. Ook het Prins Hendrikpark telt aan de kant van de Ophoviuslaan - het stuk dat wij zo rigoreus hebben aangepakt - nogal veel dode bomen. Ons inziens is het in oude bomen te investeren bedrag van f 55.000,— voor 1978 aan de te lage kant; een „eentje” ervoor zou na de moeilijke tijd van verleden jaar beslist niet misstaan, want een aantal bomen zal moeten worden vervangen en een aantal bomen versneld van de door u voorgestelde luchtkokers en pijpen voor watervoorziening moeten worden voorzien. Het feit dat er zoveel bomen onder de weersinvloeden hebben geleden kan voor het college wellicht een motief zijn om bij het uitvoeren en afstemmen van plannen in de omgeving van bomen wat voorzichtiger met aanwezige bomen om te springen.

Over de reconstructie van het Heetmanplein wil ik het volgende opmerken. De motivering van het bedrag voor deze werkzaamheden is het verkrijgen van een betere doorstroming van het langzaam verkeer en het openbaar vervoer. Wij zijn echter van mening dat het hiervoor uitgetrokken bedrag ruimschoots aan de hoge kant is, want voor enkel en alleen het bewerkstelligen van een betere doorstroming van langzaam verkeer en openbaar vervoer - en daar gaat het toch om - zou u volgens onze fractie met minder middelen kunnen toekomen. Daar wij menen dat een en ander snel dient te gebeuren, zou het bedrag hiervoor in 1978 kunnen worden opgenomen. Overigens zijn wij van oordeel dat u nu al met het bereikbaar maken van de Gement bezig bent; de raad heeft ten aanzien hiervan echter nog geen beslissing genomen en om die reden zou het Heetmanplein nu nog niet moeten worden aangepakt.

Ons laatste punt betreft Engelen-II. Voor het realiseren van industrieterreinen hebben wij bedrijfsterrein nodig; de werkgelegenheid moet immers ergens kunnen worden gerealiseerd en daarvoor heb je ruimte nodig. Terwijl er in deze tijd meer en meer aandacht aan het milieu wordt besteed, wordt - u mag daar het structuurplan van het stadsgewest op nazien - bij de keuze van Engelen-II over de aan deze plaats verbonden milieu-technische problemen heengestapt. Er is hier sprake van extra lange reistijden en aanleg van extra wegen, althans van meer wegen dan bij een andere plaatskeuze nodig zouden zijn geweest. Natuurlijk zijn er terreinen nodig en natuurlijk betekent dat het aankopen van grond, maar wij vragen ons wel af of werkgelegenheid niet beter daar kan worden geboden waar werknemers wonen. Dan denken wij terug aan de discussie over Vlijmen en Rosmalen, waarbij bleek dat daar goed bereikbare, op bestaande industriegebieden aansluitende terreinen zijn te vinden die onzes inziens voor bedrijfsterreinen ten behoeve van werknemers uit een centraal stedelijk gebied beter geschikt zouden zijn. Wanneer men spreekt over werkgelegenheid dient men naar onze mening het centraal stedelijk gebied te beschouwen als een eenheid waar werkgelegenheid is te vinden en waar werknemers kunnen worden aangeworven.

Op grond van deze planologische redenen zijn wij tegen de grondaankopen van f 3 miljoen in 1978 en van f 3 miljoen in 1979 omdat deze voor het bedrijfsterrein van Engelen-II zijn bestemd.

De heer V a n d e n E e r e n b e e m t : Mag ik nog een aanvullende vraag stellen? U weet dat Engelen-II voor grootschalige werkgebouwen bestemd is; wilt u die dichter bij de woongebieden gaan brengen?

De heer M a s s e l i n k : U wilt grootschalige werkgelegenheid om stuwende industrie aan te trekken en zo de migratiespil aan de gang te houden.

De heer V a n H e u m e n : Mijnheer de voorzitter. Ten aanzien van de post onderwijs zouden wij willen opmerken dat het zwaartepunt bij de scholenbouw in Maaspoort blijkt te liggen. De juistheid van het program zullen wij uit recente gegevens en uit de gebleken belangstelling moeten afleiden. Teneinde niet de kans te lopen dat wij voor onverwachte ontwikkelingen zullen komen te staan, lijkt het ons van het allergrootste belang dat de gegevens zo recent mogelijk zijn, maar wij vertrouwen erop dat, zoals dat in het verleden ook is gebeurd, het bijhouden van de gegevens in de onderwijscommissie regelmatig zal geschieden.

Wat cultuur betreft zijn er twee posten, namelijk aankoop kunstwerken en voorziening atelierruimte, die ons erg aanspreken. Natuurlijk is het juist dat wie het laatst komt achteraan moet aansluiten. Wij menen echter dat dit twee activiteiten zijn die op een zeer subtiële wijze onze stad zouden kunnen verrijken. Nu zijn deze posten voor 1982 opgenomen, maar onzes inziens zou het zinvol zijn het volgend jaar eens te denken over het naar voren halen ervan. Opgemerkt zij nog, dat we ten aanzien van deze activiteiten geen nog grotere afstand mogen oplopen en dat derhalve bij de realisering van nieuwe wijken meer aandacht aan het plaatsen van kunstwerken dient te worden besteed.

Voorts willen wij een algemene opmerking betreffende de sport maken, die evenwel ook voor overige sectoren geldt. Het noodlot wil dat accommodaties voor sociaal-culturele en sportief-recreatieve activiteiten in nieuwe wijken wat laat worden gerealiseerd. Pas wanneer deze wijken bijna gereed zijn komen zij aan de orde, hoewel toch algemeen bekend is dat bij een samenlevingsopbouw beide activiteiten een geweldig sociaal bindende factor vormen. Wij zouden er dan ook voor willen pleiten dat bedoelde accommodaties in nieuwe wijken in een eerder stadium worden gerealiseerd.

Wat de relatie sporthal-gymnastieklokaal betreft zouden wij willen opmerken dat het in het land de tendens lijkt te zijn minder gymnastieklokalen en meer sporthallen te bouwen. Met name voor de recreatieve sporten en de wedstrijdsporten wil men over sporthallen kunnen beschikken omdat deze activiteiten in een wat grotere accommodatie beter tot hun recht kunnen komen. Volgens ons moet het mogelijk zijn in plaats van twee gymnastieklokalen een sporthal te bouwen.

Ten aanzien van de sociale sector en meer speciaal van de gemeenschapsruimte Orthen zouden wij het college ervan in kennis willen stellen dat binnen onze fractie een geëmotioneerde discussie is gevoerd, waarbij de lijdensweg van 20 jaren overleg ter sprake kwam en waarbij spijt werd betuigd over de energie die en het geld dat vergeefs aan het mogelijk van de grond brengen van accommodaties zijn besteed. Met teleurstelling en zelfs met enige agressie werd geconstateerd dat van datgene wat wij ons lang geleden hadden voorgenomen maar weinig is terecht gekomen. Wat de realisering van sportaccommodaties en meer speciaal van een sporthal in Orthen betreft ken ik deze lijdensweg uit eigen ervaring. Gelukkig heeft één van uw bestuurders dit plan uit een la tevoorschijn gehaald en toegezegd dat het op korte termijn zal worden uitgevoerd.

Naar de mening van onze fractie is er vooral ten aanzien van de gemeenschapsruimte onvoldoende gebeurd. Natuurlijk hebben wij er begrip voor dat visies kunnen worden gewijzigd, maar met betrekking tot de realisatie van een gemeenschapsruimte is dat naar onze mening wel wat te vaak voorgekomen: in eerste instantie zou deze ruimte in Orthen worden gecreëerd, toen werd er een totaalplan voor realisering ervan in Hambaken opgesteld en daarna kwam er weer een deelplan bij uitvoering waarvan deze ruimte gedeeltelijk in Hambaken en gedeeltelijk in Orthen zou worden gerealiseerd. Misschien zou het beter zijn geweest als toch maar het eerste plan voor Hambaken zou zijn uitgevoerd. Thans blijkt er in Orthen een kleuterschool beschikbaar te komen. Wij zien met zorg de verdere ontwikkelingen ter zake tegemoet en vragen ons af wie het, nu er zonder subsidie van de overheid zal moeten worden gewerkt, allemaal zal moeten betalen. Onze fractie rekent er echter op dat zij op korte termijn een duidelijk inzicht in de voornemens van het college betreffende deze aangelegenheid zal verkrijgen.

De heer N e e f s : Mijnheer de voorzitter. Zoals bekend is maken wij in het algemeen hier in de raadzaal niet graag bovengemeentelijke opmerkingen; er zijn echter uitzonderingen waarbij een dergelijke opmerking op haar plaats kan zijn. Namens onze fractie zou ik mij dan ook volledig willen aansluiten bij de woorden die de heer Van den Eerenbeemt met betrekking tot de gebeurtenissen in Bovensmilde en elders in Nederland heeft gesproken. Het is een ellendige toestand en ik meen dat je hier best een keer mag zeggen dat je daar toch wel door bewogen bent.

Dan kom ik nu aan het investeringsplan toe. Bij de bespreking hiervan zou ik willen vooropstellen dat ik zal proberen niet in herhalingen te vervallen van hetgeen door andere sprekers al is vertolkt. Ik zal een en ander in

grote lijnen behandelen en dan wil ik beginnen met uw eigen voorloper nr. 93, waarin u de raad vraagt in te stemmen met objecten waarvoor in het plan voor het jaar 1978 is voorzien. Een alinea verder vraagt u met betrekking tot de investeringen die voor de jaren 1978 tot 1982 zijn voorzien nu reeds ons voorlopig oordeel te geven. Wie zijn wij echter dat wij een voorlopig oordeel zouden mogen geven over zaken die eigenlijk door de het volgend jaar nieuw te kiezen raad zullen dienen te worden beoordeeld! Ik ben dan ook van mening dat het ons niet past aan uw verzoek te voldoen. Hoogstens zouden wij onze visie van dit moment op de onderhavige investeringen kunnen geven en dat wil ik desgevraagd ten aanzien van enkele posten wel doen. Het vellen van een voorlopig oordeel over dit plan - tot de uitvoering ervan zullen wij misschien niet eens worden geroepen of misschien zullen wij met meerderen juist een zwaarwegender stem aan dat oordeel kunnen geven en natuurlijk hopen wij het laatste - willen wij ons echter liever voorbehouden tot het moment dat het weer aan de orde zal komen.

Wij hebben in onze fractie het investeringsplan in grote lijnen besproken en ons daarbij wel afgevraagd - misschien zien wij het verkeerd maar dan horen wij dat straks wel van de heren wethouders - of er ten aanzien van alle sectoren wel met de nodige zuinigheid en efficiency te werk is gegaan. Als je het totale bedrag dat hier ter tafel ligt en de diverse voorzieningen waarin zal moeten worden geïnvesteerd - ik denk met name aan de gebouwen, maar daar kom ik dadelijk bij een puntsgewijze bespreking nog even op terug - beziet, dan schrik je toch wel van het gemak waarmee - misschien is het wel niet met gemak gedaan, maar het lijkt wel zo als je vlug leest - al deze enorme bedragen zijn vermeld, bedragen waarover wij met ons zesendertigen even moeten beslissen.

De heer wethouder W a g e m a k e r s : Zevenendertig.

De heer N e e f s : Maar vanavond zijn er enige leden minder aanwezig en dus had ik het nog niet zo ver mis.

De heer wethouder W a g e m a k e r s : Ik was bang dat je jezelf uitsloot.

De heer N e e f s : Neen hoor, maar mijn voormalige fractievoorzitter is er vanavond onder andere ook niet. Ik had het dus met het door mij genoemde aantal niet zo ver mis, ik heb er zelfs meer genoemd dan er zijn.

Als ik de op pagina A.1 van de nota van aanbieding vermelde prioriteiten bezie, dan komt onmiddellijk bij mij de gedachte naar boven - ik heb iets dergelijks bij de laatste begrotingsbehandeling ook al gezegd - dat wij niet in de keuken kunnen kijken. Wij zijn er niet bij als er prioriteiten bij het college op tafel komen en voor eventuele opneming in het investeringsplan worden bediscussieerd. Vanzelfsprekend neem ik aan dat het college daarbij ook met wensen die vanuit de raad naar voren zijn gekomen rekening houdt en natuurlijk zullen in het plan ook wensenpakketten van de hoofden van dienst etc. zijn verdisconteerd. Dit alles bij elkaar zal voor u wel de grondslag vormen waarop u dit plan naar uw eigen mening voor ons heeft „gebrouwen”, een plan waar wij dan ons oordeel over moeten geven. Bij een vorige begrotingsbehandeling heb ik al eens gezegd dat naar ons oordeel de raad - de raad is uiteindelijk de hoogste bestuursinstantie in een gemeente - eveneens bij dergelijke voorbesprekingen zou moeten worden betrokken. Misschien zal daarin nu enige verbetering komen maar zeker weten wij dat niet omdat wij niet in commissies zitten. Wij hopen nu wel in de commissie voor financiële aangelegenheden - waarmee ik niet de roemruchte financiële controlecommissie maar de financiële commissie bedoel - zitting te krijgen, waarbij ik mij voorstel dat men daar tezamen met een wethouder bekijkt waar de prioriteiten liggen en welke financiële verschuivingen er nodig zijn. Misschien zie ik het echter verkeerd en is dit stuk inderdaad toch een „brouwsel” van het college zelf. Hoe het ook moge zijn, wij komen er naar onze mening te weinig aan te pas; wij worden er eerst bij betrokken als het stuk er eenmaal pasklaar ligt. Dan kun je hier en daar nog wel wat in de marge rommelen, maar in grote lijnen kun je er niet zo erg veel meer aan veranderen en dit is volgens ons toch geen gezonde gang van zaken.

Onderaan diezelfde pagina staat - en dat is natuurlijk juist - dat de post verbeterd woningbezit hier niet als zodanig is opgevoerd daar deze uit andere posten en op grond van andere overwegingen, bijvoorbeeld ten aanzien van de financiële budgetruimte etc., is samengesteld. Onze fractie heeft mij verzocht - als ik nu dingen zeg die niet aan de orde zijn moet u mij daarvoor in tweede instantie maar op de vingers tikken - ook nu nog eens naar voren te brengen dat men in onze goede stad 's-Hertogenbosch niet zo heel erg gelukkig is met de wijze waarop de woningen waarvan onze gemeente de eigenaresse c.q. de huisbaas is worden beheerd. Bij het beoordelen van prioriteiten zoudt u hiermee toch eens meer rekening moeten houden. Regelmatig wordt uw college er door de ene actiegroep na de andere - mijns inziens terecht - op gewezen dat hun woningen naar haar mening te slecht worden onderhouden. Als dat inderdaad het geval is dan zou er financiële ruimte moeten worden geschapen om er in de toekomst voor te zorgen dat het gemeentelijk woningbezit zodanig wordt onderhouden dat het als visitekaartje van de stad kan dienen en aan particuliere instellingen, stichtingen en woningbouwcorporaties die woningen in beheer hebben ten voorbeeld kan worden gesteld. Wij als gemeente mogen juist op dit punt niet achterblijven en

al wil ik de oorzaken van dit slechte beheer nu niet ter discussie stellen want dit is nu niet aan de orde, het is en blijft een feit dat er vele gemeentelijke eigendommen zijn die in een minder goede staat van onderhoud verkeren. Dit moest mij toch even van het hart en ik hoop dat er nu welkelijk eens iets aan deze ongewenste toestand zal worden gedaan, mede gezien het feit dat onze fractie steeds van oordeel is geweest dat het welzijn van de mens bij een goede woning begint. De omstandigheden op andere gebieden kunnen nog zo goed verzorgd zijn, het voornaamste is toch dat men een huis heeft waarvan het dak boven z'n hoofd niet lekt en de ramen niet tochten, kortom een fijn huis waar men na zijn werk graag terugkomt. Dat moet er gewoon voor iedereen zijn!

Het volgende waarover ik een opmerking had willen maken is al besproken en zoals gezegd wil ik niet in herhalingen vervallen en alleen zaken aanroeren waarvan ik meen dat er onzerzijds nog iets over moet worden gezegd.

Teneinde niet aan één stuk kritiek te uiten en omdat het plezierig is ook eens een kleine pluim op hoeden te steken, zou ik nu iets ter sprake willen brengen wat onze instemming heeft. Misschien betreft het een heel normale zaak maar het staat toch maar vermeld. Ik doel dan op de reserve die voor onvoorziene werken wordt aangehouden, wat natuurlijk bijzonder goed is. Zelf ondernemer zijnde, is het mij maar al te goed bekend dat je er steeds voor moet zorgen een potje voor calamiteiten en onvoorziene ontwikkelingen achter de hand te hebben. Zou je dat als zakenman niet doen dan ga je vroeg of laat failliet. U hebt er als gemeente rekening mee gehouden dat er zich inderdaad dergelijke omstandigheden kunnen voordoen en het opvoeren van deze post achten wij bijzonder juist.

De heer wethouder L a u x s t e r m a n n : Dus daar ben je het mee eens?

De heer N e e f s : Ja, daar zijn we het mee eens en dat heb ik ook vertolkt, wat u zou zijn opgevallen als u goed zou hebben geluisterd. Luisteren is iets dat u in de functie die u straks zult krijgen extra goed zult moeten doen omdat er dan nog meer mensen in de zaal zullen zitten.

Dan heb ik - uiteraard - weer een woord van kritiek en dat betreft hoofdstuk 6, kantoor gemeentewerken. Ik zou natuurlijk de laatste zijn die onze gemeenteambtenaren een goede huisvesting zou willen ontzeggen, maar als ik het enorme bedrag zie dat hiervoor is uitgetrokken dan denk ik aan de diverse gemeentelijke gebouwen die in onze gemeente leeg komen te staan. Uw commentaar hierop zal wel zijn dat de verschillende diensten teveel verspreid zijn, want in uw toelichting bij deze post staat vermeld dat het uw bedoeling is de ambtenaren in één gebouw te huisvesten, opdat zij een beter contact met elkaar kunnen onderhouden. Dat is misschien ook wel nodig, maar tenslotte hebt u een gemeentehuis hier, een vergaderzaal daar en het stadskantoor weer ergens anders en dat betekent dat iedereen toch niet bij elkaar kan zitten. Mijn mening is dat de ruimte die er is wat meer optimaal zou moeten worden benut. Deze gedachte kan misschien eens nader worden bestudeerd want in deze tijd waarin het geld duur is, waarin u steeds weer zegt hiervoor of daarvoor niet voldoende geld te hebben, terwijl er ook nog zoveel andere prioriteiten zijn - u spreekt hier zelf over prioriteiten - achten wij het niet juist dat er zoveel miljoenen in een nieuw gebouw worden gestoken. Als ik teveel heb gezegd moet u mij maar weer op de vingers tikken, het lijkt ons echter dat er wat al te gemakkelijk over het voteren van dit bedrag voor dit doel wordt gedacht; het zijn uiteindelijk miljoenen die hier op tafel moeten komen. Zou het niet anders kunnen? We beschikken hier en daar toch over voldoende ruimte om ervoor te kunnen zorgen dat de ambtenaren een goed onderdak kunnen krijgen? Zij zitten misschien dan wel niet dicht bij elkaar waardoor het werken misschien niet zo gemakkelijk en niet optimaal zal kunnen zijn, maar ik vraag mij af wie er nu eigenlijk wel in ideale omstandigheden kan werken? We moeten allemaal wel eens improviseren, het belangrijkste is dat het werk gereed komt.

Dit was zomaar een gedachte, ik hoop dat ik er antwoord op zal krijgen.

De heer wethouder L a u x s t e r m a n n : Het is soms thuis ook maar behelpen!

De heer N e e f s : Inderdaad moet ik mij ook wel eens behelpen, maar dat vind ik helemaal niet erg.

Op bladzijde C.10 bovenaan staat onder volgnr. 38 - dat op blz. 9 aanvangt - een opmerking over de bebouwing van de Gement. Ik behoef u nauwelijks te vertellen hoe wij daarover denken en ik wil nu al met klem vastleggen dat onze fractie, gezien de visie die wij op dit project hebben, bij een eventuele stemming over bedragen die ten behoeve van een mogelijke bebouwing van de Gement zullen moeten worden gevoteerd daar tegen zal stemmen. Zoals steeds door ons is betoogd hebben wij respect voor iedere andere mening hierover, maar onze fractie acht het bebouwen van de Gement een ongezonde onderneming waaraan geen geld dient te worden besteed.

Voorts op bladzijde C.11 volgnr. 48, bouw personeelsverblijven afdeling plantsoenen. Wij willen hierbij vooropstellen dat wij het voor de mensen van de plantsoendienst plezierig zouden vinden als zij hun twaalfuurtje zouden kunnen nuttigen met een dak boven hun hoofd en een plaats zouden hebben voor het opbergen van hun kleding, gereedschappen en dergelijke, maar is daar nu werkelijk een bedrag van honderdduizend gulden per

verblijf voor nodig? Kan dat niet voordeliger? Is het niet te gemakkelijk zonder meer te zeggen: alles is nu eenmaal duur, dus vooruit maar, zet dat bedrag maar neer? Nogmaals, ik gun het deze mensen graag, maar als ik in een tijd waarin we elk dubbeltje moeten omkeren word geconfronteerd met drie van dergelijke verblijven à raison van f 100.000,— dan kunt u mij niet kwalijk nemen dat er naar mijn mening toch ook wel iets behoorlijks tegen een meer reële prijs zou kunnen worden gecreëerd.

Op bladzijde C.12 onder volgnr. 60 zie ik tot mijn grote vreugde - omdat ik daar toevallig woon en overigens mag er ook wel eens een persoonlijke vreugde zijn - dat er eindelijk een riolering in Oud-Empel zal komen. Dat is natuurlijk prettig, maar hetgeen ik in de commissie ook al heb aangeroerd ontbreekt. Ik heb daar namelijk gevraagd of het niet mogelijk zou kunnen zijn dat er, als er toch sleuven moeten worden gegraven, tegelijkertijd een pijp voor aardgas wordt gelegd. Dat zou dan in één moeite kunnen gebeuren, want als er later op wordt teruggekomen zou er weer een tweede sleuf moeten worden gegraven. Zou er dus eens kunnen worden bekeken of dit tegelijk met de aanleg van de riolering t.z.t. zou kunnen gebeuren?

De heer M a r i n g : Vergeet u de kabels van de kabel-t.v. niet?

De heer N e e f s : Niemand hoeft mij te herinneren aan het belang dat ik daaraan hecht, maar ik zou dit ter sprake willen brengen op het moment dat het volgens mij zin heeft dit te doen. Zoals ik eerder al eens heb gezegd: kabel-t.v. zou voor onze stad een te groot goed kunnen zijn om het, al is het maar een beetje, in de belachelijke sfeer te trekken. Het is niet belachelijk en het zou zelfs iets heel goeds kunnen zijn, maar ja, het is er nog steeds niet van gekomen, al had het er al lang kunnen zijn.

De heer A a r t s : Ze zijn er op het ogenblik mee bezig.

De heer N e e f s : We zijn in onze stad momenteel bezig met een centrale antenne-inrichting, dat is iets anders dan kabel-t.v. De centrale antenne-inrichting is namelijk als onderdeel van een kabel-t.v. te gebruiken, maar degene die dat zojuist zei, weet dat wel degelijk. Ik ben overigens niet van plan er nu een uiteenzetting over te geven, je kunt daar wel een uur over spreken en dat wil ik niet doen want het is niet aan de orde. In het investeringsplan wordt nogmaals gezegd niet over kabel-t.v. maar wel over een centrale antenne-inrichting gesproken. Ik zou dit onderwerp nu ook niet ter sprake willen brengen want dat heeft geen zin; ik krijg jullie er nu toch niet toe bekeerd!

Het bedrijfsterrein-Engelen, volgnr. 72, op bladzijde C.12. De heer Masselink heeft daarover zojuist enige opmerkingen gemaakt die onze fractie uit het hart zijn gegrepen. Mocht de bebouwing van dit bedrijfsterrein plaatsvinden op de wijze zoals hier staat vermeld, dan raakt Engelen inderdaad uiteindelijk volgebouwd en beklemd tussen twee industriegebieden. Er zijn genoeg alternatieve gebieden voorhanden; indien dat niet het geval zou zijn dan zou dit plan nog eens nader kunnen worden bestudeerd, maar nu is onze visie hierop dezelfde als die van de heer Masselink. Deze post zou dus nog eens nader moeten worden bekeken en niet te snel moeten worden ingevuld.

De heer D e L i g t : Waar zijn die gebieden voorhanden?

De heer N e e f s : De heer Masselink heeft zoëven enkele gebieden genoemd die wel niet in 's-Hertogenbosch zijn gelegen, maar het is naar ik aanneem toch ook u bekend dat wij tegenwoordig meer stadsgewestelijk moeten gaan denken. Als er in een stadsgewest derhalve gebieden zijn waar industrieën kunnen worden gevestigd, dan zal dat ook in je totaalvisie moeten worden betrokken. Men kan dan niet stellen dat alle industrieën hier maar moeten worden ondergebracht, een dergelijke visie past niet meer in het totaalbeleid van deze tijd.

Mevrouw W i j f f e l s - B a r t e l s : Dus toch de Gement?

De heer N e e f s : Neen, helemaal niet! De heer Masselink heeft de Gement niet als een alternatieve vestigingsplaats voor industrieën genoemd. Als u meent dat hij dat heeft gezegd, dan hebt u erg slecht naar de geachte afgevaardigde Masselink geluisterd!

De heer R a s : Nee, wij dachten dat u dat bedoelde!

De heer D e L i g t : Dank u, mijnheer Neefs, ik weet nu precies wat u daarmee hebt bedoeld.

De heer N e e f s : Dan heb ik ten aanzien van volgnr. 94 op bladzijde C.18 toch ook nog een woord van kritiek. In deze post is een bedrag opgenomen voor een in 1981 nieuw aan te brengen verlichting in de Pleinzaal. Zoals gezegd zouden wij ons over investeringen voor dat jaar nu nog niet definitief willen uitspreken, maar wij willen er wel onze visie van dit moment op geven. In het verleden is door ons al meermalen gesteld dat het casino naar onze mening onze stad nogal veel geld kost. Voordat men daar tot het realiseren van nieuwe voorzieningen overgaat zou men dan ook eerst grondig moeten bekijken of een en ander niet iets langer zou kunnen worden gebruikt en of vervanging wel hard nodig is. Tel je alle componentjes op, dan is het toch wel een peper-peper-peperduur casino

dat wij in onze stad hebben. Juist in deze tijd zou eerst moeten worden bekeken of bepaalde uitgaven werkelijk verantwoord zijn, wat ook ten aanzien van deze post zou moeten gelden. Hij is voor 1981 opgenomen, maar als dat 1985 zou kunnen worden dan zouden wij er wel mee kunnen instemmen. Men moet niet stellen dat er, wanneer een bepaalde post is afgeschreven, maar meteen moet worden vernieuwd. Uiteindelijk moet er geld voor op tafel komen. Het zou anders liggen als er geld voor was gespaard. Als een ondernemer een bepaalde investering gaat afschrijven dan wordt ten behoeve van een nieuwe aankoop meestal geld gereserveerd. Het aan te schaffen „spul” zal dan inmiddels wel duurder zijn geworden, maar in ieder geval is er een bepaald bedrag beschikbaar. Dat is hier niet gebeurd. Een volgende keer wil ik nog wel eens over het casinobeheer spreken, maar ik wil nu reeds opmerken dat het casino in z'n totaliteit een te zware last voor onze gemeente betekent. Dat heb ik al meer gezegd en daar blijf ik bij.

De heer wethouder L e n s e n : Als ondernemer moet u het verschil toch ook tussen reserveren en uitgeven kennen!

De heer N e e f s : Ja, dat weet ik allemaal best, maar hetgeen ik heb vertolkt is in grote lijnen de visie van onze fractie. Naar onze mening vergt het casino teveel geld en als we moeten bezuinigen dan is een bezuiniging juist daar bijzonder op haar plaats.

De heer wethouder W a g e m a k e r s : En als wij nu opeens kabel-t.v. kunnen krijgen?

De heer N e e f s : Ik heb verder geen opmerkingen meer. Ik ben zeer belangstellend naar de antwoorden die straks niet alleen op de door mij maar ook op door anderen gestelde vragen zullen worden gegeven omdat daaronder enkele vragen waren die ik ook aan de orde had willen stellen.

Omdat de wethouder er zo nadrukkelijk om heeft gevraagd zal ik hem tenslotte op zijn laatste opmerking betreffende kabel-t.v. antwoorden. Toen ik indertijd, in een vorige raadsperiode, dit onderwerp waarover de wethouder mij nu weer zo graag een uitspraak wil ontlokken ter sprake bracht, had dit project onze gemeente praktisch niets behoeven te kosten. Inmiddels is de toestand in zoverre geëvolueerd dat het, als wij nu tot installatie ervan zouden willen overgaan, natuurlijk wel geld zou kosten. Had men destijds maar de moeite genomen even niet te lachen en wat serieuzer te luisteren naar hetgeen ik hierover in de korte spreektijd, die wij nu eenmaal hebben, naar voren heb gebracht. Ik meen te mogen zeggen dat ik dit - ook naar het oordeel van onze fractie - zo goed mogelijk heb gedaan en er voldoende aandacht aan heb besteed. Men vond het echter op dat moment niet goed, men vond het nog niet relevant, de toenmalige wethouder die er een oordeel over moest vellen vond het helemaal niet opportuun er toen al over te spreken. Als hij er wel over had willen meedenken dan zouden wij misschien een experimentele gemeente zijn geworden, want dan hadden wij van bepaalde bedrijven - er waren toen nog ondernemingen die forse bedragen in kabel-t.v. wilden steken - hele installaties kunnen krijgen. Dat mag nu niet meer. Natuurlijk kun je zeggen dat het reclame is, maar wat een onderneming daaraan heeft is praktisch niets.

De v o o r z i t t e r : Mag ik u er wel op wijzen dat u buiten de orde bent. Als cri de couer heb ik er natuurlijk begrip voor, maar...

De heer N e e f s : Ja, mijnheer de voorzitter, daarin hebt u volkomen gelijk maar de wethouder heeft mij deze ontboezemingen ontlokt. Ik zal nu snel eindigen, maar ik zou met de wethouder graag eens een uurtje, hetzij bij hem of bij mij thuis, alleen over dit punt willen discussiëren.

De heer wethouder W a g e m a k e r s : Ik wil er de heer Neefs toch wel aan herinneren dat plaatsen als Goirle en Zaltbommel, evenals andere plaatsen waar men met experimenten op dit gebied bezig is geweest - ook Tilburg is bijna geheel bekabeld - er niets mee doen. Dit zal de heer Neefs toch ook bekend zijn?

De heer N e e f s : Ja, mijnheer de voorzitter, dit wordt echt de allerlaatste opmerking. De wethouder stelt steeds zaken aan de orde waarop ik wel een antwoord móet geven! Ik kan er ook zoveel over zeggen! De wethouder weet heel goed dat met name in deze gemeente een team van bijzonder enthousiaste mensen beschikbaar was dat zich daarvoor geheel belangeloos had willen inzetten. Ik ben ervan overtuigd dat, als 's-Hertogenbosch op dat punt experimentele gemeente was geworden, onze gemeente op het gebied van kabel-t.v. in Nederland de primeur had kunnen hebben; dit had met name in Den Bosch een succes kunnen worden. De enthousiaste ploeg die dit had willen proberen te verwezenlijken, heeft echter niet de nodige medewerking gekregen en daarom hebben wij nu geen kabel-t.v.

De heer wethouder L e n s e n : Hebt u het alleen over het verleden?

De heer K l e i j n e : Mijnheer de voorzitter. Namens onze fractie zou ik enige opmerkingen over investeringen in de sectoren cultuur en sociale zorg en maatschappelijk werk willen maken. Om te beginnen met cultuur: onze fractie juicht het toe dat het college blijkens het nu voor ons liggende meerjarenplan steeds meer tot de erkenning

komt, dat ook deze sector een bijdrage aan de ontplooiing van de mens kan leveren. In onze samenleving overheerst nog steeds teveel de mening dat cultuur de sluitpost van een begroting moet zijn in plaats van de centrale kracht die het zou dienen te zijn. Het gaat niet - om een voorbeeld te noemen - om een keuze tussen woningbouw en kunst, het gaat erom dat woningbouw zonder bouwkunst een nieuwe woningnood schept. Bij de begrotingsbehandeling hebben wij uitgebreid over de rol van de kunstenaars in onze samenleving gesproken, vandaar dat wij het opnemen van een bedrag voor de aankoop van kunstwerken juist achten. In de culturele commissie is daarover vrij uitvoerig gesproken en de heer Van Heumen heeft er zoëven reeds op gewezen dat het goed zou zijn als deze post 100 wat verder naar voren zou kunnen worden geschoven. Onze fractie hoopt dan ook dat het college hieruit voor het eerstvolgende meerjarenplan z'n conclusies zal trekken.

Ten aanzien van deze post 100 heb ik nog een vraag. In de toelichting staat dat het hierbij gaat om de bestaande wijken, maar ik vraag mij af op welke wijze de kunstwerken in de nieuwe wijk Maaspoort worden gefinancierd.

Wat post nr. 101 betreft kan ik mij aansluiten bij hetgeen de heer Van Heumen daarover al heeft gezegd.

Tot slot van de sector cultuur post nr. 29.1, de algemene ontwikkeling en met name de openbare bibliotheek. Wij waarderen het zeer dat het college voor de jaren 1978 en 1979 meer dan f 1 miljoen aan investeringen voor de openbare bibliotheek in onze stad heeft opgenomen, ondanks het feit dat hiervoor in het vigerende plan nog geen ruimte was gereserveerd. Wanneer nu binnenkort in deze raad een voorstel inzake aanvulling van het boekenbestand zal worden gedaan, dan zal het erop lijken alsof de problematiek rond het bibliotheekwerk in onze stad is opgelost. Onze fractie zou er echter nadrukkelijk op willen wijzen dat er wellicht ook in andere wijken investeringen in deze sector noodzakelijk zijn, daarvoor behoeven wij alleen maar te denken aan de huidige huisvesting van de bibliotheek in de wijk Boschveld.

Voorts sector 9, sociale zorg en maatschappelijk werk. Ten aanzien van post 19, diverse voorzieningen voor de dienst werkvoorziening en revalidatie, zou onze fractie het op prijs stellen indien u ons een inzicht zoudt kunnen geven in de hulpmiddelen en dergelijke waarom het hier gaat. Misschien is het mogelijk dat hierover morgenavond een lijstje op onze tafels ligt.

Met betrekking tot post 120, de ruimtelijke voorzieningen in deze sector, heeft de heer Van Oost het college gevraagd „de streefverdeling van objecten, zoals hij het noemde, voor 1978 en 1979 nader te preciseren. Daar wilde ik graag iets over opmerken. Welke organisatie zich ook met welzijnswerk in onze stad zal gaan bezighouden, een netwerk van ruimtelijke accommodaties is op dit gebied een van die ondersteunende functies die gewoonweg onmisbaar zijn. Bij de behandeling van zowel het vigerende meerjarenplan als de begroting voor 1977 is het college al ingegaan op de globale beleidsvoornemens die als uitgangspunt hebben gediend bij het bepalen van de hoogte der bedragen zoals ze nu voor ons liggen. Wij vinden het dan ook onjuist dat de gemeenteraad nu al te nadrukkelijk gaat vastleggen welke accommodaties er in welke wijk nodig zijn. Om dat te onderstrepen wil ik een zinnetje citeren uit de memorie van toelichting bij de de vorige week bij de Tweede Kamer ingediende ontwerp-kaderwet voor specifiek welzijn, waarin in de inleiding staat: „Juist een welzijnsbeleid dat mensen wil voorbereiden op een meer democratische samenleving waarin zij zelf meer invloed en zeggenschap krijgen, moet ook zelf gedemocratiseerd zijn.” Een nadere specificatie van de opgenomen bedragen vinden wij temeer noodzakelijk omdat ook niet te overzien valt welke financiële consequenties eventueel kunnen voortvloeien uit de besluitvorming van deze raad ten aanzien van de vorige maand eindelijk verschenen beleidsnota inzake herstructurering van het welzijnswerk. Op blz. 33 van de betreffende nota staat: „Wil het welzijnswerk in de vorm zoals wij die met de herstructurering beogen van de grond komen, dan kan het noodzakelijk zijn dat de aanwezige en in voorbereiding zijnde ruimtelijke wijkvoorziening hiervoor benut kan worden. Zonder een centrale werkplaats of duidelijk herkenningspunt in de wijk zal het voor de wijkswelzijnsinstelling en voor de functionarissen moeilijk zijn goed te functioneren. In overleg met de besturen van de gemeenschapshuizen dient nader te worden gezien in hoeverre binnen de gemeenschapsruimte hiervoor ruimte beschikbaar is.” Welke zijn nu de consequenties als zou blijken dat de besturen van die gemeenschapshuizen niet in staat zijn hiervoor ruimte beschikbaar te stellen, omdat b.v. de exploitatie van dat gemeenschapshuis in gevaar dreigt te komen of omdat er zodanige ingrijpende bouwkundige voorzieningen zouden moeten worden getroffen dat het voor het betreffende stichtingsbestuur niet haalbaar is? Als zij zelf voor de financiering van deze interne veranderingen zou moeten opdraaien, op welke wijze zou de gemeente dit financieren? Of, om een nog veel extremer voorbeeld te stellen, wat zou er gebeuren als zou blijken dat de gemeente b.v. een bestaande gemeenschapsvoorziening van het betreffende bestuur zou moeten overnemen?

De voorzitter: Dames en heren. Hiermede is de eerste instantie van de bespreking van het meerjarenplan door de raad beëindigd en volgens de agenda komt het college hierop morgen in eerste instantie terug.

Hierna worden de beraadslagingen over dit agendapunt opgeschort.

36. Voorstel (Bijlage nr. 117) tot benoeming van leden van de raadscommissies.

De voorzitter: De volgende ontslagaanvragen van zittende leden zijn binnengekomen:

De heer Ras voor de Bedrijfscommissie,

de heer Wijnker voor de Bedrijfscommissie,

de heer Van Engelen voor de commissie Volkshuisvesting,

mevrouw Wijffels voor de Sportcommissie,

de heer Pigmans voor de commissie Onderwijs en

de heer Van Oost voor de Financiële Controlecommissie.

Over het algemeen nemen wij dergelijke verzoeken voor kennisgeving aan, omdat ieder lid van de raad uiteraard het recht heeft te beslissen over het al of niet uittreden uit commissies. In enkele verzoeken wordt echter om ontslag per heden gevraagd, maar ik wil de betrokken leden graag verzoeken met ontslag per 1 augustus akkoord te gaan om te voorkomen dat voor één maand wijzigingen in de commissies moeten worden aangebracht. Bovendien kunnen wij dan straks in één stemming zowel deze vacatures als de uitbreiding van de commissies behandelen. Kunnen de betreffende leden hiermee akkoord gaan?

De heer Neefs: Mijnheer de voorzitter. Ik wil vanuit onze fractie eveneens een ontslagaanvraag naar voren brengen. Die aanvraag heeft u nog niet bereikt, omdat de discussies daarover nogal lang duurden. Gisteravond laat hoorde ik hierover van de heer Van den Eerenbeemt nog het een en ander en tot 00.00 uur hebben wij over dit punt gediscussieerd. Volgens de afspraken die zijn gemaakt moeten wij voor ons lidmaatschap van de commissie Personenvervoer bedanken.

De heer Van den Eerenbeemt: Dat hoeft niet, want die commissie wordt opgeheven.

De heer Neefs: Die commissie wordt inderdaad met een andere samengevoegd, maar behoeft er dan geen ontslagaanvraag te worden ingediend?

De voorzitter: Nee, dat hoeft niet.

Nu de leden die een ontslagaanvraag hebben ingediend met ontslag per 1 augustus akkoord gaan, stel ik voor deze ontslagaanvragen voor kennisgeving aan te nemen.

Zonder hoofdelijke stemming wordt aldus besloten.

De heer Van den Eerenbeemt: Mijnheer de voorzitter. Bij de verdeling van het vergrote aantal commissieplaatsen wilden wij recht doen aan twee uitgangspunten, in de eerste plaats dat zo mogelijk alle fracties in alle commissies zijn vertegenwoordigd en in de tweede plaats dat de verdeling in evenredigheid met de grootte van de diverse fracties geschiedt. Per commissie van acht leden is daarom gekomen op de formule van drie plaatsen voor het C.D.A., twee plaatsen voor de progressieven, één plaats voor de V.V.D., één plaats voor Knillis en één plaats voor Bosch Belang, waarbij enige verfijning ten aanzien van de V.V.D. en Bosch Belang zal plaatsvinden. Met deze formule als basis zullen wij onze kandidaten voor de commissies voordragen, zoals door de fractievoorzitters onderling is afgesproken. Voorts zal, zoals u al zult hebben begrepen, binnen enkele fracties van deze gelegenheid gebruik worden gemaakt sommige commissieplaatsen onderling te ruilen.

De heer Tunders: Mijnheer de voorzitter. Met de formule die de heer Van den Eerenbeemt zojuist heeft aangegeven kunnen wij instemmen. Wij menen dat die formule eigenlijk voor alle commissies consequent moet worden doorgevoerd en daarom dient naar onze mening ook de Stadsgewestraad met iemand van onze zijde te worden versterkt.

De voorzitter: U bedoelt waarschijnlijk de commissie Stadsgewestelijke Aangelegenheden?

De heer Tunders: Nee, ik bedoel de Stadsgewestraad.

De voorzitter: Die is nu uiteraard niet aan de orde.

De heer Tunders: Die is nu inderdaad niet aan de orde, maar wij zullen daar in de toekomst toch eens over moeten praten.

De heer Wijnhoven: Mijnheer de voorzitter. Ik heb begrepen dat er nu voor plaatsen in de commissies kan worden bedankt opdat daarover straks stemming kan plaatsvinden. Ik kan u meedelen dat de heer Aarts voor de commissie Financiën wil bedanken.

De heer Tunders: Mijnheer de voorzitter. Ik wil graag een vraag van praktische aard stellen, namelijk hoe straks de stemming zal plaatsvinden.

De v o o r z i t t e r : Wij hebben een voorstel voorbereid teneinde tot een vlotte vaststelling van de uitslag te komen. Er zullen vijf commissies van stemopneming worden geformeerd en na iedere stemming zullen de stembiljetten worden opgehaald en in een envelop worden gestopt. De stemmen zullen in de pauze worden geteld door degenen die daartoe worden veroordeeld; de overigen mogen dan pauze houden. Als leden van de eerste commissie van stemopneming wijs ik aan de heren Aarts, Van Beek en Neefs. Deze commissie maakt de uitslagen van de stemming op over de benoeming van de leden van de commissie tot Onderzoek van de begrotingen en rekeningen van de Godshuizen en van de rekeningen van het Rooms Armen Weeshuis, de Financiële Controlemissie, de commissie voor Ruimtelijke Ordening en de commissie voor Openbare Werken. Aan deze commissie wordt de heer Netten toegevoegd. De commissie kan haar werkzaamheden verrichten in de bovenkamer aan de zuidzijde, dus aan de zijde van de tuin van de Commissaris.

Voor de tweede commissie van stemopneming wijs ik tot leden aan de heren Wijnhoven en Van Oost en mevrouw Wijffels. Deze commissie maakt de uitslagen op van de stemming over de benoeming van de leden van de commissie Volkshuisvesting, de commissie Onderwijs, de commissie Culturele Aangelegenheden en de commissie Lichamelijke Opvoeding, Sport en Recreatie. Aan die commissie wordt toegevoegd de heer Huismans, chef Interne Zaken. Als plaats waar de commissie haar werkzaamheden kan verrichten wijs ik aan de bovenkamer aan de noordzijde, aan de zijde van de tuin van Rijkswaterstaat.

Tot leden van de derde commissie benoem ik mevrouw Einmahl en de heren Kaasjager en De Ligt. Deze commissie maakt de uitslagen op van de stemming over de benoeming van de leden van de commissie Financiën, de commissie voor de Bedrijven en de commissie voor Maatschappelijk Welzijn, Sociale Zorg en Volksgezondheid. Aan deze commissie wordt toegevoegd de heer Huysmans, chef afdeling Algemene Zaken. Als plaats waar de commissie haar werkzaamheden kan verrichten wijs ik aan de loge aan de zuidzijde, aan de kant van de tuin van de Commissaris.

Als leden van de vierde commissie van stemopneming wijs ik aan de heren Van Engelen, Beekmans en Sluiter. Deze commissie maakt op de uitslagen van de stemming over de benoeming van de leden van de commissie Verkeer en Personenvervoer, de commissie voor Economische Zaken en de commissie voor Marktzaken. Aan deze commissie wordt toegevoegd de heer Vugts, plaatsvervangend chef afdeling Algemene Zaken. De commissie kan haar werkzaamheden verrichten in de loge aan de noordzijde, aan de zijde van de tuin van Rijkswaterstaat.

Tot leden van de vijfde commissie van stemopneming benoem ik de heren Masselink en Maring en mevrouw Hoes. Deze commissie maakt de uitslagen op van de stemming over de benoeming van leden voor de commissie voor de Gemeentelijke Studietoelagen en de commissie voor Algemene Zaken en Openbare Orde. Aan deze commissie wordt de heer Spijkers van de afdeling Algemene Zaken toegevoegd. Als plaats waar de commissie haar werkzaamheden kan verrichten wijs ik de vergaderzaal aan.

Thans verzoek ik u leden voor de commissie tot Onderzoek van de begrotingen en rekeningen van de Godshuizen en van de rekeningen van het Rooms Armen Weeshuis voor te dragen.

De heer W i j n h o v e n : Mijnheer de voorzitter. Als lid van deze commissie stelt onze fractie de heer Peijnenburg kandidaat.

De heer V a n O o s t : Voor deze commissie stelt onze fractie mevrouw Hoes kandidaat.

De v o o r z i t t e r : Vervolgens verzoek ik u voordrachten voor de Financiële Controlemissie te doen.

De heer V a n O o s t : Mijnheer de voorzitter. Wij stellen als kandidaten voor deze commissie voor mevrouw Hoes en de heer Van Rooij.

De heer N e e f s : Mijnheer de voorzitter. Wij willen de heer Moerings als kandidaat voordragen.

De v o o r z i t t e r : Er staan slechts twee nummers op het stembiljet, maar er is inderdaad een derde vacature bijgekomen in verband met de ontslagname van de heer Van Oost.

Ik verzoek u thans kandidaten voor de commissie voor Ruimtelijke Ordening voor te dragen.

De heer V a n d e n E e r e n b e e m t : Mijnheer de voorzitter. Wij stellen voor deze commissie de heer Wijnker kandidaat.

De heer B e e k m a n s : Mijnheer de voorzitter. Wij willen voor deze commissie de heer Neefs voordragen.

De v o o r z i t t e r : Voorts verzoek ik u leden voor de commissie Openbare Werken voor te dragen.

De heer V a n d e n E e r e n b e e m t : Mijnheer de voorzitter. Wij stellen voor deze commissie de heer Pigmans kandidaat.

De heer W i j n h o v e n : Mijnheer de voorzitter. Wij stellen de heer Masselink kandidaat.

De v o o r z i t t e r : Ik verzoek u vervolgens kandidaten voor de commissie Volkshuisvesting voor te stellen. Er

dienen drie kandidaten te worden gesteld in verband met de ontslagname van de heer Van Engelen.

De heer V a n d e n E e r e n b e e m t : Mijnheer de voorzitter. Voor deze commissie stellen wij kandidaat de heer Ras en mevrouw Ploegmakers.

De heer N e e f s : Wij willen graag de heer Moerings voor deze commissie voordragen.

De v o o r z i t t e r : Thans kunt u kandidaten stellen voor de commissie Onderwijs. Het gaat om drie kandidaten in verband met het ontslag van de heer Pigmans.

De heer V a n d e n E e r e n b e e m t : Mijnheer de voorzitter. Voor deze commissie worden door onze fractie de heer Van Uden en mevrouw Wijffels kandidaat gesteld.

De v o o r z i t t e r : Wenst niemand een derde kandidaat te stellen?

De heer N e e f s : Mijnheer de voorzitter. Wij hebben in het overleg met de fracties gezegd dat wij uiteraard kandidaten willen leveren. Wij wisten niet dat er in de commissie Onderwijs nog een vacature was, maar natuurlijk hebben wij wel interesse voor een plaats in die commissie.

De v o o r z i t t e r : In verband met de ontslagname van de heer Pigmans is er een derde vacature.

De heer N e e f s : Mijnheer de voorzitter. Wij willen best een kandidaat voordragen, maar wij willen ons wel houden aan wat wij in het fractieberaad hebben afgesproken.

De v o o r z i t t e r : Ik heb de indruk dat een voorstel in dezen van de zijde van Bosch Belang in welwillende overweging zal worden genomen.

De heer M a s s e l i n k : Bosch Belang wil toch in alle commissies zitting hebben?

De heer N e e f s : Dat willen wij ook, maar dat was niet mogelijk vanwege de „abacadabra-formule”. Wij zijn er daarom met pijn in het hart mee akkoord gegaan om hier en daar iets in te leveren, als wij tenminste in de allerbelangrijkste commissies maar zitting kunnen nemen.

De v o o r z i t t e r : U krijgt nu de kans een kandidaat voor de commissie Onderwijs te stellen.

De heer B e e k m a n s : Mijnheer de voorzitter. Ik wil graag de heer Neefs kandidaat stellen.

De v o o r z i t t e r : Thans kan kandidaatstelling voor de commissie Culturele Aangelegenheden plaatsvinden.

De heer V a n O o s t : Mijnheer de voorzitter. Wij stellen voor deze commissie mevrouw Hoes kandidaat.

De heer T u n d e r s : Mijnheer de voorzitter. Wij stellen de heer De Jager kandidaat.

De v o o r z i t t e r : Voorts is aan de orde de kandidaatstelling voor de commissie voor Lichamelijke Opvoeding, Sport en Recreatie. Door het ontslag van mevrouw Wijffels zijn er drie vacatures.

De heer V a n O o s t : Mijnheer de voorzitter. Namens onze fractie wil ik de heer Kruse voordragen.

De heer V a n d e n E e r e n b e e m t : Mijnheer de voorzitter. Na een zeer spannende hordenloop stellen wij de heer Van Uden kandidaat.

De heer W i j n h o v e n : Mijnheer de voorzitter. Onze fractie stelt de heer Aarts kandidaat.

De v o o r z i t t e r : Ik verzoek u vervolgens kandidaten te stellen voor de commissie Financiën. Er zijn drie vacatures door het ontslag van de heer Aarts.

De heer V a n d e n E e r e n b e e m t : Mijnheer de voorzitter. Wij stellen voor deze commissie de heer Van Engelen kandidaat.

De heer W i j n h o v e n : Mijnheer de voorzitter. Door onze fractie wordt de heer Peijnenburg als kandidaat voorgedragen.

De heer B e e k m a n s : Mijnheer de voorzitter. Onze fractie wil de heer Neefs als kandidaat voordragen.

De v o o r z i t t e r : U kunt thans kandidaten stellen voor de commissie voor de Bedrijven. Door het ontslag van de heren Ras en Wijnker zijn er vier vacatures.

De heer D e J a g e r : Mijnheer de voorzitter. Onze fractie stelt de heer Tunders kandidaat.

De heer V a n d e n E e r e n b e e m t : Mijnheer de voorzitter. Wij stellen de heren Pigmans en Van Beek kandidaat.

De heer W i j n h o v e n : Mijnheer de voorzitter. Wij willen de heer Aarts voordragen.

De v o o r z i t t e r : Ik verzoek u voorts kandidaten te stellen voor de commissie voor Maatschappelijk Welzijn, Sociale Zorg en Volksgezondheid. Dit is een nieuwe commissie, wat betekent dat er acht leden moeten worden benoemd.

De heer V a n d e n E e r e n b e e m t : Mijnheer de voorzitter. Wij stellen voor deze commissie kandidaat mevrouw Ploegmakers, mevrouw Wijffels en de heer Van Uden.

De heer V a n O o s t : Mijnheer de voorzitter. Wij stellen de heer De Ligt kandidaat.

De heer T u n d e r s : Mijnheer de voorzitter. Wij willen de heren Kleijne en Sluijter kandidaat stellen.

De heer M a s s e l i n k : Mijnheer de voorzitter. Door onze fractie wordt de heer Wijnhoven kandidaat gesteld.

De heer N e e f s : Mijnheer de voorzitter. Namens onze fractie wil ik de heer Beekmans kandidaat stellen.

De v o o r z i t t e r : U kunt nu kandidaten stellen voor de commissie Verkeer en Personenvervoer. Dit is eveneens een nieuwe commissie en ook daarvoor dienen dus acht kandidaten te worden gesteld.

De heer V a n d e n E e r e n b e e m t : Mijnheer de voorzitter. Wij stellen voor deze commissie kandidaat de heren Ras, Van Roggen en Wijnker.

De heer V a n O o s t : Mijnheer de voorzitter. Wij willen mevrouw Hoes en de heer De Ligt als kandidaten voordragen.

De heer T u n d e r s : Mijnheer de voorzitter. Onze fractie wil de heren Kagie en Maring kandidaat stellen.

De heer W i j n h o v e n : Mijnheer de voorzitter. Wij stellen de heer Aarts kandidaat.

De v o o r z i t t e r : Ik verzoek u thans kandidaten te stellen voor de commissie Economische Zaken.

De heer V a n d e n E e r e n b e e m t : Mijnheer de voorzitter. Wij stellen voor die commissie de heer Pigmans kandidaat.

De heer B e e k m a n s : Mijnheer de voorzitter. Wij stellen de heer Neefs kandidaat.

De v o o r z i t t e r : Thans kunnen kandidaten voor de commissie Marktzaken worden gesteld.

De heer V a n d e n E e r e n b e e m t : Mijnheer de voorzitter. Graag stellen wij voor deze commissie de heer Pigmans kandidaat.

De heer W i j n h o v e n : Mijnheer de voorzitter. Door ons wordt de heer Aarts kandidaat gesteld.

De v o o r z i t t e r : Ik verzoek u voorts kandidaten voor de commissie voor de Gemeentelijke Studietoelagen te stellen.

De heer V a n d e n E e r e n b e e m t : Mijnheer de voorzitter. Door onze fractie wordt de heer Van Heumen kandidaat gesteld.

De heer T u n d e r s : Mijnheer de voorzitter. Wij stellen de heer De Jager kandidaat.

De v o o r z i t t e r : Tenslotte kunnen nog kandidaten worden gesteld voor de commissie voor Algemene Zaken en Openbare Orde. Ook dit is een nieuwe commissie en daarom zijn er acht vacatures.

De heer V a n H e u m e n : Mijnheer de voorzitter. Namens onze fractie wil ik graag kandidaat stellen de heer Van den Eerenbeemt, de heer Kaasjager en de heer Van Roggen.

Mevrouw H o e s - d e W i n t e r : Mijnheer de voorzitter. Wij stellen kandidaat de heer Van Oost.

De heer D e J a g e r : Mijnheer de voorzitter. Wij stellen de heren Tunders en Becker kandidaat.

De heer W i j n h o v e n : Mijnheer de voorzitter. Onze fractie wil de heer Peijnenburg voordragen.

De heer B e e k m a n s : Mijnheer de voorzitter. Onze fractie stelt de heer Neefs kandidaat.

De verdere behandeling van dit agendapunt wordt op een later tijdstip in de vergadering voortgezet.

37. Voorstel (Bijlage nr. 119) tot het benoemen van twee leden van het bestuur van de „Stichting Exploitatie Kunstijsbaan 's-Hertogenbosch'".

De v o o r z i t t e r : Tot leden van de commissie van stemopneming benoem ik de heren Tunders, Van Rooij en Van Roggen. Aan deze commissie wordt niemand toegevoegd. De commissie kan haar werkzaamheden eveneens in de raadszaal verrichten.

De heer T u n d e r s : Mijnheer de voorzitter. In januari is het statuut van de Stichting Exploitatie Kunstijsbaan aan de orde geweest. Zoals u weet hebben wij tegen dit statuut gestemd en wij wensen dan ook geen medewerking te verlenen aan dingen die op grond van dit statuut plaatsvinden. Wij vinden dat statuut ondemocratisch en willen er verder niet aan meewerken.

De v o o r z i t t e r : Hebt u er ook bezwaar tegen de stemmen op te nemen?

De heer T u n d e r s : Mijnheer de voorzitter. Ik wil geen verantwoordelijkheid dragen voor wat er in dezen gebeurt en ik heb dan ook bezwaar tegen deelname aan de commissie van stemopneming.

De v o o r z i t t e r : Dat is natuurlijk uw goed recht; u kunt uw persoonlijk oordeel volgen. Ik meen overigens dat je aan de technische uitvoering van iets kunt meewerken, terwijl je inhoudelijk tegen bent. Ik moet het echter aan u overlaten.

In de plaats van de heer Tunders benoem ik dan de heer Ras tot lid van de commissie van stemopneming.

De heer R a s : Ik kan het alleen wel af!

De v o o r z i t t e r : Nee, de commissie moet uit drie leden bestaan.

De verdere behandeling van dit agendapunt wordt op een later tijdstip in de vergadering voortgezet.

Hierna wordt de vergadering gedurende enige ogenblikken geschorst.

De voorzitter: De vergadering is heropend.

Ik wil u een mededeling doen die enigszins aansluit op wat verschillenden van u bij de behandeling van het investeringsplan hebben gezegd. De heer Pigmans zal zich als voorzitter van de Evenementencommissie een ogenblik moeten verwijderen. De Evenementencommissie zal namelijk in verband met de gijzelingsacties de Streetparade van Jazz in Duketown afgelasten. De beide concerten zullen echter wél doorgaan. De heer Pigmans zal dit op dit moment intern en extern regelen.

Voortzetting van de behandeling van:

36. Voorstel (Bijlage nr. 117) tot benoeming van leden van de raadscommissies.

De heer Van Beek: Mijnheer de voorzitter. Voor de commissie tot onderzoek van de begrotingen en rekeningen van de Godshuizen en van de rekeningen van het Rooms Armen Weeshuis zijn 33 stembriefjes ingeleverd. Er zijn 33 stemmen uitgebracht op mevrouw Hoes-de Winter, 32 stemmen op de heer Peijnenburg en 1 stem blanco.

Voor de Financiële Controlecommissie zijn eveneens 33 stembriefjes ingeleverd. Uitgebracht zijn 32 stemmen op mevrouw Hoes-de Winter, 32 stemmen op de heer Van Rooij, 32 stemmen op de heer Moerings en 3 stemmen blanco.

Voor de commissie Ruimtelijke Ordening zijn 33 stembriefjes ingeleverd. Uitgebracht zijn 33 stemmen op de heer Neefs, 30 stemmen op de heer Wijnker, 2 stemmen op de heer Ras en 1 stem blanco.

Voor de commissie Openbare Werken zijn 33 stembriefjes ingeleverd. Er zijn 33 stemmen op de heer Masselink uitgebracht, 32 stemmen op de heer Pigmans en 1 stem blanco.

De voorzitter: Ik dank de commissie van stemopneming voor de verrichte arbeid en ontbind haar.

Ik constateer dat de in deze commissie benoemde leden hun benoeming wensen te aanvaarden.

De heer Van Oost: Mijnheer de voorzitter. Voor de commissie Volkshuisvesting zijn 33 stembriefjes ingeleverd. Uitgebracht zijn 33 stemmen op de heer Ras, 33 stemmen op mevrouw Ploegmakers-Aarts en 33 stemmen op de heer Moerings.

Voor de commissie van Onderwijs zijn opnieuw 33 stembriefjes ingeleverd. Uitgebracht zijn 32 stemmen op de heer Van Uden, 32 stemmen op mevrouw Wijffels, 31 stemmen op de heer Neefs, 1 stem op de heer Kaasjager en 3 stemmen blanco.

Voor de commissie voor Culturele Aangelegenheden zijn eveneens 33 stembriefjes ingeleverd. Uitgebracht zijn 31 stemmen op mevrouw Hoes-de Winter, 31 stemmen op de heer De Jager, 1 stem op de heer Neefs, 1 stem op de heer Beekmans, 1 stem op de heer Van Beers en 1 stem blanco.

Voor de commissie voor Lichamelijke Opvoeding, Sport en Recreatie zijn 33 stembriefjes ingeleverd. Uitgebracht zijn 33 stemmen op de heer Kruse, 30 stemmen op de heer Van Uden, 32 stemmen op de heer Aarts, 2 stemmen op mevrouw Wijffels-Bartels, 1 stem op de heer De Jager en 1 stem blanco.

De voorzitter: Ik dank ook deze commissie voor haar noeste arbeid en ontbind haar.

Het is mij duidelijk dat ook de in deze commissie benoemde leden met hun benoeming kunnen instemmen.

De heer De Ligt: Mijnheer de voorzitter. Voor de commissie voor Financiën zijn 33 stembriefjes ingeleverd. Uitgebracht zijn 31 stemmen op de heer Van Engelen, 33 stemmen op de heer Peijnenburg, 33 stemmen op de heer Neefs, 1 stem op de heer Van den Eerenbeemt en 1 stem blanco.

Voor de commissie voor Bedrijven zijn 33 stembriefjes ingeleverd.

Er zijn 33 stemmen uitgebracht op de heer Tunders, 32 stemmen op de heer Pigmans, 33 stemmen op de heer Van Beek, 33 stemmen op de heer Aarts en 1 stem blanco.

Voor de commissie voor Maatschappelijk Welzijn, Sociale Zorg en Volksgezondheid zijn 33 stembriefjes ingeleverd. Uitgebracht zijn 31 stemmen op mevrouw Ploegmakers, 31 stemmen op mevrouw Wijffels, 32 stemmen op de heer Van Uden, 32 stemmen op de heer De Ligt, 32 stemmen op de heer Kleijne, 32 stemmen op de heer Sluijter, 32 stemmen op de heer Wijnhoven, 32 stemmen op de heer Beekmans en voorts - in volgorde van belangrijkheid! - 1 stem op de heer Van de Ven, 1 stem op de heer Den Uijl, 1 stem op de heer Van Agt, 1 stem op de heer Wiegel, 1 stem op de heer Lauxstermann, 1 stem op de heer Lensen, 1 stem op de heer Van Beers en 1 stem op de heer Van Hezewijk.

De voorzitter: Ik dank ook deze commissie voor de verrichte werkzaamheden en ontbind haar.

Ik begrijp dat de officieel in deze commissies benoemden hun benoeming willen aanvaarden.

De heer Van Engelen: Mijnheer de voorzitter. Voor de commissie Verkeer en Personenvervoer zijn 33 stembriefjes ingeleverd. Uitgebracht zijn 32 stemmen op de heer Ras, 33 stemmen op de heer Van Roggen, 32

stemmen op de heer Wijnker, 32 stemmen op de heer Kagie, 32 stemmen op de heer Maring, 32 stemmen op mevrouw Hoes-de Winter, 31 stemmen op de heer De Lig, 32 stemmen op de heer Aarts, 2 stemmen op mevrouw Wijffels-Bartels, 1 stem op mevrouw Ploegmakers-Aarts, 1 stem op de heer Van Uden en 4 stemmen ongeldig.

Voor de commissie Economische Zaken zijn 33 stembriefjes ingeleverd. Er zijn 32 stemmen uitgebracht op de heer Pigmans, 31 stemmen op de heer Neefs, 2 stemmen blanco en 1 stem ongeldig.

Voor de commissie voor Marktzaken zijn 33 stembriefjes ingeleverd. Uitgebracht zijn 31 stemmen op de heer Pigmans, 32 stemmen op de heer Aarts, 1 stem blanco en 2 stemmen ongeldig.

De v o o r z i t t e r : Ik dank de commissie van stemopneming voor het verrichte werk en ontbind haar.

Ik constateer dat ook deze benoemden hun benoeming wensen te aanvaarden.

Mevrouw H o e s - d e W i n t e r : Mijnheer de voorzitter. Voor de commissie voor de Gemeentelijke Studietoelagen zijn 33 stembriefjes ingeleverd. Er zijn 33 stemmen uitgebracht op de heer Van Heumen, 32 stemmen op de heer De Jager en 1 stem blanco.

Voor de commissie voor Algemene Zaken en Openbare Orde zijn 33 stembriefjes ingeleverd. Uitgebracht zijn 32 stemmen op de heer Van den Eerenbeemt, 33 stemmen op de heer Kaasjager, 32 stemmen op de heer Van Roggen, 33 stemmen op de heer Van Oost, 33 stemmen op de heer Tunders, 33 stemmen op de heer Becker, 33 stemmen op de heer Peijnenburg, 32 stemmen op de heer Neefs, 1 stem op de heer Van Engelen en 2 stemmen op de heer Van Heumen.

De v o o r z i t t e r : Ik dank ook deze commissie voor haar arbeid en ontbind haar.

Zoals ik heb begrepen wensen de benoemden hun benoeming te aanvaarden.

Voortzetting van de behandeling van:

37. Voorstel (Bijlage nr. 119) tot het benoemen van twee leden van het bestuur van de „Stichting Exploitatie Kunstijsbaan 's-Hertogenbosch”.

De heer V a n R o g g e n : Mijnheer de voorzitter. Er zijn 33 stembiljetten ingeleverd, waarvan 25 geldig zijn en 8 ongeldig. Uitgebracht zijn 22 stemmen op de heer G. J. Kemperman en 22 stemmen op de heer A. F. Lathouwers. Voorts zijn 2 stemmen uitgebracht op de heer Lauxstermann, 1 stem op de heer Wagemakers, 1 stem op de heer Van Hezewijk en 1 stem op de heer Van de Ven.

De v o o r z i t t e r : Ik constateer dat de heren Kemperman en Lathouwers rechtsgeldig tot leden van het bestuur zijn gekozen.

Ik dank ook deze commissie voor de verrichte arbeid en verklaar haar voor ontbonden.

4. Voorstel (Bijlage nr. 113) tot het beschikbaarstellen van een krediet voor het uitvoeren van een archeologisch onderzoek rond en op de Markt.

Tevens is aan de orde:

Brief d.d. 14 mei 1977 van het P.P.R.-actiecentrum inzake het autovrijmaken van de Markt.

De heer V a n H e u m e n : Mijnheer de voorzitter. U hebt ons de vraag voorgelegd of wij een krediet beschikbaar willen stellen voor een archeologisch onderzoek. Onze fractie kan het hiermee eens zijn, want wij menen dat het groeiend bewustzijn dat wij onze historie met achting tegemoet moeten treden en zo mogelijk moeten visualiseren voor onze generatie en de volgende van belang is. Het gevaar dat bij een explosief technocratisch ontwikkelen van onze maatschappij dat wat is geweest aan onze aandacht ontsnapt, is niet denkbeeldig. Wij juichen het dan ook toe dat het college ervan getuigt op onze historische gegevens attent te zijn. De technische aspecten zoals het graven van de sleuf en het maken van de proefgaten blijken in goede handen te zijn. Wij verwachten dan ook dat er zo weinig mogelijk schade en ongemak wordt aangericht en dat de gang van alledag zo min mogelijk wordt verstoord.

Met deze opmerkingen en de adhesiebetuiging aan het advies van het college zouden we kunnen besluiten, ware het niet dat het college door de wijze van samenstellen van de voorloper naar onze mening een discussie in deze raad wenst over de toekomstige vormgeving en de functie van de Markt. Tevens wenst u naar onze mening een discussie over de wijze waarop de nieuwe vorm en daarmee ook de nieuwe functie moeten worden gerealiseerd en over het tijdschema waarin dat moet gebeuren. De vraag of het zo gelukkig is deze koppeling in deze vorm te leggen lijkt niet relevant, want de discussie omtrent de Markt leeft in de Bossche gemeenschap, zowel bij de bevolking als bij haar vertegenwoordigers in deze raad. Hoewel het college stelt dat het onderwerp van beraad slechts zijdelings wordt geraakt, komt het ons voor dat het college wel wil weten wat er in deze raad leeft. Dit is een beleid dat wij toejuichen, ook al behoort het parkeren niet tot de competentie van de raad. Als men aan het hart van de stad gaat sleutelen, is het van belang dat in een brede laag ter discussie te stellen. De visie die aan het

beleid ten grondslag ligt heeft niets verrassends. De realisering van de parkeerhuizen heeft haar rechtvaardiging gevonden in de gedachte dat belangrijke ruimten als bijvoorbeeld onze pleinen te eenzijdig functioneren en voor velen hinderlijk en te lang door een gedeelte van ons steeds groeiend wagenpark bezet wordt gehouden. Ook post 40 van het investeringsplan duidt op die visie. Bij de stellingname ten aanzien van de functie van het Marktpllein is bij nauwkeurige beschouwing van de doelstellingen eigenlijk geen sprake van een verschrikkelijk groot verschil als we de doelstellingen en het pakket van wensen naast elkaar leggen. Het verschil ontstaat bij het hanteren van een aantal onzekerheden en het geven van prioriteit aan die onzekerheden. Een aspect hiervan is de economische waarde van onze Markt. Onze fractie geeft hoge prioriteit aan het behouden van het centrum als koopplaats voor stad en gewest. Zij is er echter niet van overtuigd dat de Markt als parkeerplaats daarvoor per se noodzakelijk is. Zij wil evenwel ook stellen dat het centrum nu waarschijnlijk geen alternatief zou verdragen, bijvoorbeeld in de vorm van de realisering van een groot winkelcentrum in de nabijheid, dat met name ten behoeve van de autobezitters zou worden gerealiseerd. Ik denk dat de kracht van ons winkelcentrum niet groot genoeg is om zoiets te incasieren. Hierbij denk ik aan een winkelcentrum met alle voorzieningen, óók recreatieve voorzieningen en grote parkeerplaatsen en alle verdere diensten die daarbij horen. In het buitenland heb ik een aantal van deze centra bezocht. Mijns inziens zouden wij zo'n centrum niet kunnen verdragen en ik meen dan ook dat het een onjuist beleid zou zijn als de koopkracht van ons centrum zou worden afgestemd op openbaar vervoer, langzaam verkeer en de lopende, winkelende mens. Ik vind dat de bereikbaarheid prioriteit moet hebben en ik denk daarom dat het minder bereikbaar maken en het opheffen van parkeerplaatsen zonder een acceptabel alternatief vervoer onjuist zou zijn. Het zou erg zijn als Den Bosch de image zou krijgen - dat is een kwestie van psychologische beleving - dat je er niet naartoe moet gaan omdat je er je auto niet kwijt kunt. Op grond van ontwikkelingen elders is het bekend dat waar een nieuw winkelcentrum met parkeervoorzieningen wordt gerealiseerd in korte tijd grote bloei ontstaat. Wij verzoeken u daarom geweldig attent op het behoud van de economische waarde te zijn. Als men meent dat wij hiermee in tegenspraak met onszelf komen, wil ik stellen dat dit niet het geval is. Vele leden van onze fractie rechtvaardigen dat een uitbreiding van het autopark waarschijnlijk een realiteit zal zijn, want niets wijst op het tegendeel. Gezien het feit dat de verlegging van het autobezit naar een jongere generatie, die zich eerst met de brommer verplaatste, al heeft plaatsgevonden, denken wij dat de auto een nog grotere plaats zal gaan innemen. Wij vinden dat het ook bij een selectief gebruik van de auto toelaatbaar is hem te gebruiken, bijvoorbeeld voor recreatie of om te gaan winkelen. Wij gunnen daarom vele lagen van de bevolking het bezit van een auto. De opmerking dat niemand meer wil lopen en dat de fiets een gezond en praktisch alternatief is, is te naïef.

De koppeling van het parkeren met het voorlopig besluit om met het houden van een onderzoek in te stemmen staat ons als niet erg gunstig voor ogen, omdat ons belangrijke gegevens ontbreken. Onze fractie wil namelijk én behoud van parkeermogelijkheid én een meer tegemoet komen aan de behoefte om de Markt meer als plein te hanteren. Wij zouden graag meer informatie hebben en ik meen dat er met name een beter parkeeroverzicht zou moeten komen. Wij willen graag aan het standpunt van het college tegemoet komen, maar u zult wel geweldig attent moeten zijn op het creëren van parkeergelegenheid in de nabijheid van het centrum, óf door de gemeente zelf óf door het particulier initiatief. Met recht wijst het college erop dat steeds meer particulieren voor parkeer-ruimte zorgen. Er zijn gemeenschappen die geen goedkeuring meer aan een vestiging zonder parkeerruimte hechten.

Sommige leden van mijn fractie hellen wat over naar de zorg voor het economisch aspect en het risico dat daarbij wordt gedragen, terwijl enkele andere leden zeer extreem stellen dat zij de filosofie aanhangen dat het plein meer als plein moet worden gehanteerd en dat daarop niet moet worden geparkeerd, uitgezonderd...

Mevrouw E i n m a h l - v a n d e r B e e k : Vindt u het zo'n extreem standpunt als men meent dat een plein een andere functie moet hebben dan die van parkeerplaats?

De heer V a n H e u m e n : Ik denk dat mevrouw Einmahl mij verkeerd begrijpt en dat vind ik jammer.

Mevrouw E i n m a h l - v a n d e r B e e k : U sprak letterlijk van een extreem standpunt.

De heer V a n H e u m e n : Ik gaf twee tegengestelde standpunten weer, namelijk het standpunt dat het plein helemaal vol met auto's moet blijven staan, omdat men niet het risico wil lopen dat de economische waarde wordt aangetast, en voorts het standpunt dat op het plein geen enkele auto mag worden toegelaten opdat culturele activiteiten en de marktfunctie kunnen plaatsvinden.

Mevrouw E i n m a h l - v a n d e r B e e k : En wat is er nu extreem?

De heer V a n H e u m e n : Ik vind beide standpunten extreem in mijn redenering. Ik hoop dat mevrouw Einmahl de methode begrijpt die ik hierbij heb gehanteerd.

Concluderend kan ik zeggen dat onze fractie zich kan vinden in het standpunt van het college. Hierbij is niet uitgesloten dat enig parkeren mogelijk moet blijven, terwijl het bijzonder parkeren, met name voor invaliden in ieder geval mogelijk moet zijn, bijvoorbeeld langs de rand of in een hoek van het plein. Dit betekent wel dat wij op voorstellen voor de herinrichting van de Markt moeten wachten. Ik meen dat de gehele raad de marktfunctie zal willen handhaven en dat houdt in dat wij nauwelijks de realisering van grote opstallen op onze Markt kunnen toestaan, want dat zou in hoge mate de omvang van de marktfunctie aantasten. Hoe dat moet worden gerealiseerd staat mij nog niet duidelijk voor ogen. Wij hebben ook enige vrees over de schaal van het plein, want er zal zich toch een looproute ontwikkelen, waarbij het niet is uitgesloten dat het plein als een lege ruimte zal worden ervaren en zelfs als oversteekplaats niet zal functioneren. De winkelende mens zal lopen waar hij iets kan zien. Ik meen dat dit iets met de traversering van het verkeer en de looproute te maken zal hebben, maar ik geloof niet dat wij dit punt nu ter discussie moeten stellen. In het algemeen kan worden gesteld dat uit het beleid dat wij in Den Bosch hebben geaccepteerd voortvloeit dat in overgrote mate de Markt verkeersvrij moet worden. Wij moeten daarbij wel voorzichtig zijn met het opbouwen van de image voor Den Bosch dat men hier de auto niet meer kwijt kan. Wij wachten voorts nadere informatie over de herinrichting van de Markt af. Het besluit dat ons is voorgelegd kan onze instemming hebben.

Mevrouw W i j f f e l s - B a r t e l s : Mijnheer de voorzitter. Ik wil slechts een korte opmerking maken over de grote discrepantie die bestaat tussen de kop en de staart, als ik mij zo oneerbiedig mag uitdrukken, en de voorloper die adstruerend is bedoeld. Persoonlijk acht ik het volstrekt niet tot de orde behoren noch ter zake doende nu uitspraken over het toekomstig parkeerbeleid te ontlokken naar aanleiding van het onderhavige voorstel. Alleen door het indienen van een motie kunnen spijkers met koppen worden geslagen, maar beter was het nog hierover een apart raadsvoorstel op te stellen.

Mevrouw H o e s - d e W i n t e r : Mijnheer de voorzitter. Hoewel het besluit dat voor ons ligt geen beslissing vraagt over het al dan niet parkeervrij maken van de Markt, geeft de voorloper zeker aanleiding om daarover van gedachten te wisselen, zoals de heer Van Heumen al heeft gezegd. Over de V.V.D. zijn koppen in de krant verschenen die het doen voorkomen als zou zij fel tegen het parkeervrij maken van de Markt zijn. De kop boven bedoeld artikel is echter totaal onjuist, want ook de V.V.D. wil in principe de stadspleinen graag parkeervrij maken. De compensatie van de daaraan verbonden nadelen is voor ons evenwel ook belangrijk. In de samenwerkingsovereenkomst is onder punt 4.4 het volgende vastgelegd: „Het parkeerprobleem oplossen in het kader van het parkeervrij maken van de grote pleinen en van het totale verkeersbeleid”. Onder punt 3.3 staat echter: „ernaar streven om de planologische ontwikkeling en de belangen van het midden- en kleinbedrijf op elkaar af te stemmen”. Die twee zaken dienen dus op elkaar te worden afgestemd en dat is het wat wij trachten te doen. Het gestelde onder 4.4 is nu niet direct zo'n beste formulering, maar de strekking is in ieder geval dat het totale verkeersbeleid op het parkeervrij maken van de grote pleinen moet zijn gericht. Laten wij evenwel de totale verkeersbeleidproblematiek afronden voordat we alle detailproblemen uitwerken.

In het geval van de Markt ligt de zaak voor ons als volgt. Het Zakencentrum zou met de plannen akkoord kunnen gaan, naar men ons vertelde, maar vervolgens bereikte ons de informatie dat de inspraak niet zo best functioneerde en daarom trokken we zelf op informatie uit. Daarbij bleek dat de zaken rond de Markt verschillende problemen en suggesties met betrekking tot het parkeervrij maken signaleerden, die naar onze mening bij de realisatie van het parkeervrij maken dienen te worden overwogen. Wij hebben die informatie bij de discussie betrokken. Wat betreft de reacties van uw college op onze vragen kan ik het volgende zeggen. Wij zijn er tevreden over dat u de problematiek in de diverse commissies aan de orde hebt gesteld. In die commissies is uw standpunt ons wat duidelijker geworden. Uit de mond van wethouder Wagemakers hebben we in de commissie Openbare Werken gehoord dat:

- a. 36 parkeerplaatsen in principe voorlopig op de Markt worden gehandhaafd;
- b. het parkeervrij maken niet onmiddellijk geschiedt bij het uitvoeren van het archeologisch onderzoek, zodat de tijd van gewinning ten aanzien van het gebruik maken van de parkeergarage wordt verlengd;
- c. in genedele het plan bestaat het traverserend verkeer van de Markt te weren;
- d. zelfs kan worden gezien of in de toekomst kort-parkeerplaatsen langs de rand van de Markt noodzakelijkerwijs dienen te worden gehandhaafd, dit ten bate van de zakenwereld en de consumenten, waarbij het parkeren dan slechts zeer kort zal worden toegelaten.

In de commissie Ruimtelijke Ordening lag het blijkbaar wat minder duidelijk. Misschien wil de wethouder hier de visie van het college nog eens duidelijk vertolken en daarbij tot uitdrukking brengen op welke wijze rekening

wordt gehouden met de zakenwereld en de consumenten. De beantwoording van de door ons schriftelijk gestelde vragen geeft voor ons duidelijk aan dat uw college geen nadelen ziet in het parkeervrij maken van de Markt, maar wij hebben een heel andere visie als het gaat om het tempo, de fasering en de wijze waarop dit moet worden nagestreefd. Wij vragen u niet om een optel- en aftreksom met betrekking tot de parkeerplaatsen, maar uw antwoord is voor ons toch wel wat onduidelijk. Zijn in de 461 verdwenen parkeerplaatsen de op te heffen parkeerplaatsen op de Markt inbegrepen? Daar ging het namelijk om. Bovendien zijn de 150 plaatsen in het plan-Gertru er nog lang niet, terwijl het ons nu juist om de fasering gaat. De adstructie van de bewering dat het stadscentrum door minder mensen wordt bezocht is geen bevinding van ons. Dit is een bewering van de zakenlieden rond de Markt, die naar onze mening door u moet worden onderzocht c.q. bestudeerd en daar hebben wij dan ook naar gevraagd.

Uw antwoord op onze vierde vraag is ons helemaal niet duidelijk. Waarom zijn andere steden op dit punt niet met Den Bosch te vergelijken, terwijl dat bij andere dingen weer wél het geval is? Natuurlijk zijn er lokale verschillen, maar de andere gemeenten zullen, naar ik aanneem, ook een beleid ten aanzien van de totale binnenstad voeren. Volgens onze informatie zijn bedoelde gemeenten op het parkeervrij maken van centraal gelegen pleinen teruggekomen.

De heer M a s s e l i n k : Ik wil mevrouw Hoes graag één vraag stellen. Mevrouw Hoes heeft opgemerkt dat de 150 plaatsen in het plan-Gertru er nog lang niet zijn, maar wil mevrouw Hoes dan 300 plaatsen in dat gebied? De 150 plaatsen aldaar zijn namelijk bedoeld voor de kantoren die daar worden gevestigd en die er ook nog niet zijn. Vervolgens zijn zij bedoeld voor de bewoners van de woningen aan het Geertrui-Kerkhof, die er eveneens nog niet zijn.

Mevrouw H o e s - d e W i n t e r : De parkeergarage is nog helemaal niet klaar, maar die wordt wel genoemd.

De heer M a s s e l i n k : Die parkeergarage heeft een bepaalde functie.

Mevrouw H o e s - d e W i n t e r : Ja, voor de kantoren, maar ook voor de bewoners van de woningen aldaar.

De heer M a s s e l i n k : Noch de kantoren noch de woningen zijn gereed. Het heeft geen enkele zin te wachten op parkeerplaatsen die voor iets anders worden gerealiseerd.

Mevrouw H o e s - d e W i n t e r : Wij vragen of zij in de genoemde 461 plaatsen zijn inbegrepen, waarmee ik dan op de op te heffen plaatsen doel.

De heer A a r t s : Mijnheer de voorzitter. Civieltechnische werken zijn doorgaans de gangmakers van een onderzoek waarmee de huidige generatie zoekt naar sporen van het verre verleden. Ook het archeologisch onderzoek op de Markt speelt in het kader van de aldaar geplande vernieuwing van de riolering. Als in het verleden dergelijke werkzaamheden in uitvoering waren - dat geldt ook voor het door u aangehaalde Geertruipplan - werden archeologische vondsten eerder als een teleurstelling c.q. als rem op het uit te voeren werk ervaren dan dat zij met vreugde werden begroet. De Romeinse vondst waar u zo hoog van opgeeft en die tien jaar geleden voor De Moriaan werd gedaan, had u natuurlijk al in een veel vroeger stadium tot de grootst mogelijke behoedzaamheid moeten aansporen bij graafwerken in de omgeving van de Markt. Deze Romeinse vondst, maar meer nog de opgravingen in het Geertru-plan, waarbij de verwachtingen ten aanzien van de uitkomst bijzonder hoog gespannen zijn, hebben u doen besluiten bij de geplande vernieuwing van de riolering rond de Markt een meer behoedzame koers te gaan varen, die uiteraard ook veel meer past bij het bestuur van een stad, die reeds in de Prehistorie en in de Vroege Middeleeuwen een belangrijke bewoning heeft gekend. Zoals u in de voorloper stelt is het onderzoek niet alleen van landelijk, wetenschappelijk en geschiedkundig belang. Wij kunnen er straks zelfs ons voordeel mee doen bij de herinrichting van onze Markt. Daarover hopen wij evenwel straks van u een voorstel, bezaaid met archeologische vondsten, tegemoet te zien. Ten aanzien van de uitkomsten van dit onderzoek zullen wij graag wat exacter worden geïnformeerd aangaande het ogenblik waarop hierover verslag kan worden uitgebracht.

Bij de schriftelijke voorbereiding van de begroting-1975 stelde mijn groepering de vraag - dit was niet voor de eerste keer - of de heer Renaud zijn onderzoek rond de Leuvensepoort, dat volgens uw mededelingen in 1973 reeds in een vergevorderd stadium verkeerde, binnenkort met een rapport zou afronden. U antwoordde toen: „De heer Renaud heeft toegezegd het rapport af te ronden, doch kan nog geen tijdstip noemen waarop hij daarin geslaagd zal zijn.” Thans schrijven wij 1977 en het rapport van de heer Renaud, die zijn onderzoek ongetwijfeld bijzonder ernstig zal verrichten, is nog steeds niet verschenen. Ik vraag mij niet zonder zorg af of de goede heer Renaud zich rond de Leuvensepoort niet al te diep heeft ingegraven. Dit brengt mij op de diepte van 2,5 m van de te graven sleuven en gaten. Ik vraag mij af of wij daar wel diep genoeg zullen gaan. Historici hebben altijd aangenomen dat onze stad op een nog niet eerder bewoonde plaats is gesticht, maar het is best mogelijk dat de oudste leeflaag toch

lager ligt dan nu wordt aangenomen. Is het daarom, om tot het meest vruchtbare resultaat te komen, niet aan te bevelen de eerste te graven sleuven en gaten dieper aan te leggen?

Vervolgens verheugt het ons dat u voor dit ongetwijfeld belangrijke onderzoek de hulp inroept van een archeoloog, die in de Middeleeuwen is gespecialiseerd. Het zal eenieder wel duidelijk zijn dat deze deskundige als een vrije werker het Marktveld moet worden ingestuurd. Aangezien deze man echter in het kader van de geplande vernieuwing van de riolering zal werken, zullen ten aanzien daarvan nuances kunnen worden aangebracht en daarom zal ik van u een duidelijke uitspraak willen horen op mijn vraag of deze archeoloog zijn eigen gang zal kunnen gaan. Zijn bijvoorbeeld de eerste te graven sleuven en gaten door hem gekozen en kan hij, als dit nodig mocht zijn, dieper graven, óók als dit archeologisch onderzoek uw schema van de geplande vernieuwing van de riolering in gevaar zou brengen? Bent u dan eveneens bereid om indien nodig een aanvullend krediet beschikbaar te stellen?

Tevens zal ik graag van u horen of, los van het rioleringskader, het gehele Marktterrein bij het onderzoek kan worden betrokken. In 1953 werd de Markt opnieuw bestraat en het Zoetelief legde ter blijvende herinnering daaraan een plavuis als voetveeg voor Den Eersten Boer den Besten. Vele kelders en gangen waren toen weggeveegd onder het hart van onze stad. Dit zijn allemaal ideale objecten voor de herindeling van onze Markt, die meer moet en kan zijn dan een openlucht-parkeergarage. Dat punt heeft echter, zoals u terecht zegt, slechts zijdelings met dit voorstel te maken. Omdat het standpunt van mijn groepering wat dat betreft voldoende bekend is, ga ik daar op dit ogenblik niet nader op in. Slechts het volgende wil ik nog kwijt: als men durft te stellen dat een blikvrije Markt een dood plein zal zijn, is dat alleen maar een uitdaging voor burgers in onze stad die voldoende inventief zijn - die zijn er inderdaad nog - om van een blikvrije Markt een permanent en van leven bruisend plein te maken.

Ongeveer 46 jaar geleden speelde er ook iets in deze stad, waarvan men meende dat het de economische dood van de binnenstad zou betekenen. Ik wil hierbij namelijk herinneren aan het feit dat toen de veemarkt werd overgeplaatst naar een punt waarmee wij nu allemaal bijzonder gelukkig zijn. Ook het wandelgebied heeft in het begin nogal wat tegenstand ondervonden en dat geldt nu weer voor de Markt. Ik meen dat wij de uitdaging van de Markt en de nieuwe impulsen die de Markt ons zou kunnen geven vaak te laag aanslaan. Zo meen ik ook dat wij de burgers te laag aanslaan die deze impulsen in beeld zouden kunnen brengen.

Mevrouw H o e s - d e W i n t e r : Mag ik de heer Aarts vragen wat zijn gedachten over de winkeliers rond de Markt zijn? Hij doelde op de Brabanthallen, maar als de auto's ergens anders moeten staan, zullen alle winkels uit de stad verdwijnen.

De heer A a r t s : Teruggrijpend op de geschiedenis wilde ik erop wijzen dat de middenstand vaak zijn eigen belang niet ziet, maar eigenlijk alleen maar naar zijn eigen straatje kijkt; ik heb daar wel eens iets over geschreven. Degenen die toevalligerwijs een winkel aan de Markt hebben, plannen het stukje portaal, het stukje stoep en het stukje Markt dat voor de deur ligt gewoon maar als parkeergelegenheid, maar het kan veel en veel meer betekenen.

Er zijn veel meer mensen die minder mobiel zijn, mensen die met het openbaar vervoer, per fiets of te voet komen winkelen en ik vind dat die mensen recht hebben op een plein dat ons allen ten dienste, ten nutte en uiteraard ten pleziere behoort te staan.

De heer M a s s e l i n k : Mag ik mevrouw Hoes het feest in herinnering roepen naar aanleiding van het creëren van het voetgangersgebied in de Fonteinstraat en de Kolperstraat?

De heer N e e f s : Mijnheer de voorzitter. Onze fractie wil zich voornamelijk bepalen tot het besluit dat u ons uiteindelijk voorhoudt. Dit besluit houdt niets anders in dan het instemmen met een voorstel tot het doen verrichten van archeologische opgravingen op de Markt. Wij vinden dat juist, want dat moet gewoon gebeuren en wij kunnen daar dan ook niets tegenin brengen. De discussies over de vraag of er op de Markt al of niet moet worden geparkeerd, hebben wel zijdelings met deze materie te maken, maar zij zijn niet expliciet in dit besluit vervat. Er wordt nu niet van ons gevraagd ons daarover uit te spreken, wat wij dan ook niet doen. Wij vinden dat degenen die de archeologische opgravingen zullen verrichten hun gang moeten kunnen gaan om te bekijken wat er allemaal in de grond zit. Op het moment dat er werkelijk moet worden gepraat over de vraag of de Markt helemaal blikvrij moet worden of dat daar nog een aantal plaatsen moet worden gehandhaafd, zullen wij ons standpunt daarover natuurlijk weergeven.

Ik wil nog wel een opmerking maken over wat de heer Aarts zojuist heeft gezegd. De heer Aarts doelde op het feit dat 46 jaar geleden de veemarkt is verplaatst naar de plaats waar nu de Brabanthallen staan, maar dat is een heel andere kwestie dan het al of niet blikvrij maken van de Markt. Ik hoop niet dat ik uit de woorden van de heer

Aarts moet opmaken dat hij met de gedachte speelt dat de wekelijkse markt eveneens naar elders moet worden verplaatst, want dan zal hij de groepering Bosch Belang tegenover zich vinden.

De heer A a r t s : Dat heb ik toch helemaal niet beweerd?

De heer N e e f s : De heer Aarts haalde de veemarkt aan en naar aanleiding daarvan merk ik op dat wij de Bossche markt in ieder geval op de Markt willen handhaven. Wij vinden die markt aldaar namelijk een groot goed, niet alleen voor de Bossche consument, maar ook voor de mensen uit het hele gebied rond Den Bosch. Als de markt zou worden verplaatst zou inderdaad het hele Bossche centrum worden vermoord.

De heer K a g i e : Mijnheer de voorzitter. Op het eerste gezicht zou je menen dat dit voorstel tot het uitvoeren van een archeologisch onderzoek op de Markt geen reden tot een grote discussie behoeft te geven. Dat onderzoek is een goede zaak, er behoeven slechts enkele opmerkingen te worden gemaakt en daarmee basta. Er zijn echter buitenparlementaire acties ondernomen door de V.V.D.-fractie in deze raad, die zichzelf steeds meer als actie-groep voor zakenlieden profileert.

De heer V a n O o s t : Mag ik de heer Kagie even vragen wat hij precies onder de buitenparlementaire acties van de V.V.D. verstaat?

De heer K a g i e : Ik doel op de actie die de V.V.D. de laatste vier à vijf maanden voert.

De heer V a n O o s t : Geeft u daar eens een definitie van?

De heer K a g i e : Ik zeg dat de V.V.D. buitenparlementaire acties voert en als de heer Van Oost dat niet begrijpt, weet hij zelf niet wat hij heeft gedaan.

Mevrouw H o e s - d e W i n t e r : Wij hebben heel normaal schriftelijke vragen aan het college gesteld. Mag dat soms niet?

De heer K a g i e : Dat mag zeker en ik mag daar nu op reageren; wat zullen we nou krijgen!

De heer wethouder L a u x s t e r m a n n : Ik begrijp toch dat dat eigenlijk niet mag!

De heer V a n d e n E e r e n b e e m t : Je mag daarbij toch ook wel wat informatie inwinnen?

De heer K a g i e : Mijnheer de voorzitter. U weet dat wij buitenparlementaire acties altijd buitengewoon waarderen.

De heer wethouder L a u x s t e r m a n n : Hartelijk dank!

De heer V a n O o s t : Oh, u vindt dat we 't te weinig doen!

De heer K a g i e : Uw opstelling is wel eens anders geweest en daarom vind ik het zo fijn dat de V.V.D. er nu zelf aan meedoet!

De heer V a n O o s t : Uit de toon had ik nog niet begrepen dat het een compliment was!

De heer K a g i e : U moet zelf maar uitmaken of het een compliment is. Dat hoeft ik er toch niet bij te zeggen?

Door de buitenparlementaire acties van de V.V.D.-fracties in deze raad is dit voorstel in ruw vaarwater terecht gekomen. Drie jaar lang werden bij voorstellen, het verkeer betreffende, opmerkingen gemaakt als: we geven de wethouder het voordeel van de twijfel, the benefit of the doubt, zoals de heer De Ligt het zei.

De heer D e L i g t : Kunt u het vertalen?

De heer K a g i e : Vaak kon men slechts schoorvoetend met de voorstellen akkoord gaan. Steeds meer ging het erop lijken dat het uitoefenen van kritiek het doel als zodanig was als het om het verkeer en het vervoer ging. Nu wil men de afspraak in het regeerakkoord om de grote pleinen parkeervrij te maken slechts gedeeltelijk nakomen.

De heer V a n O o s t : Heeft de heer Kagie goed beluisterd wat mevrouw Hoes heeft gezegd?

De heer K a g i e : Jazeker.

Het lijkt mij daarom juist nog eens aan te geven wat het standpunt van onze fractie is. Wij houden onverkort vast aan het geheel parkeervrij maken van de Markt, waarbij een aantal plaatsen voor invaliden mogelijk moet zijn. Dat is duidelijk en ook conform de tekst van het regeerakkoord. In onze visie past ook het verdwijnen van het traverserend verkeer over de Markt, behoudens het openbaar vervoer en het langzaam verkeer. Hierdoor wordt het probleem dat de heer Van Heumen onderkende met betrekking tot het integraal karakter van de Markt meteen verholpen.

De heer D e L i g t : Hoorde ik goed dat u zei: behoudens het openbaar vervoer?

De heer K a g i e : Jawel.

De heer D e L i g t : Oh, dank u.

De heer K a g i e : Ik kan er niet genoeg de nadruk op leggen hoe zwaar onze fractie tilt aan het parkeervrij maken van de Markt en nadere voorstellen van uw college in die richting wachten wij dan ook gaarne af.

Wat betreft de bouw van de parkeergarage moet ik aan het adres van mevrouw Hoes nog opmerken dat bij het

gereedkomen daarvan de Markt parkeervrij zou worden gemaakt. Van te voren is dat duidelijk afgesproken.

Mevrouw Hoes-de Winter: Met wie was dat dan afgesproken?

De heer Kagië: Ook in de discussie die een half jaar geleden over het Burgemeester Loeffplein is gevoerd is dat nog eens nadrukkelijk naar voren gekomen.

Mevrouw Hoes-de Winter: Dus u wilt de parkeergarage bevoordelen en de winkeliers in de stad benadelen? Ik meen dat dat lood om oud ijzer is.

Mevrouw Einmahl-van der Beek: Wat een simplistisch denken!

Mevrouw Hoes-de Winter: Ach, ik ben maar een simpel mens, hoor.

De heer Kagië: Ik kom op dat punt nog wel nader terug.

De V.V.D. hangt de problematiek van het midden- en kleinbedrijf volledig op aan het parkeerprobleem. Was het maar zo eenvoudig! Het zijn echter de macro's, de sligro's en de andere grote broeders die het midden- en kleinbedrijf kapot maken en die zijn allemaal in die partij verenigd. Er is voor de V.V.D. dus werk genoeg aan de winkel.

Mevrouw Hoes-de Winter: Fijn, geweldig bedankt!

De heer Van den Eerenbeemt: Het is even simpel het probleem aan de sligro's op te hangen als om het aan het parkeren op te hangen. Er is structureel heel wat meer aan de hand.

De heer Kagië: De heer Van Heumen heeft zojuist om nader inzicht in de vorm van een parkeernota gevraagd, maar daar wordt door ons al ettelijke jaren om gevraagd. Wellicht had die nota er al kunnen zijn en dan hadden wij op dit moment misschien al tot besluitvorming kunnen komen.

Ik wil nog een enkele opmerking over het archeologisch onderzoek maken. Er heeft indertijd een archeologisch onderzoek in de Hinthamerstraat plaatsgevonden, maar het rapport daarover is nog steeds niet besproken, waarover zojuist al door de heer Aarts iets is gezegd. Waar blijft dat rapport? Voordat verdere beslissingen worden genomen, dient het rapport over de Markt te zijn besproken, waarbij de culturele raadscommissie dient te worden betrokken. Ik wil hier nog aan toevoegen dat het zinvol zou zijn bij de sloop van De Gruyter op die plaats een archeologisch onderzoek te doen verrichten.

Hierna worden de beraadslagingen over dit agendapunt geschorst.

De voorzitter: Ik sluit thans de vergadering. (23.27 uur)